

**Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta**

**Dagmar Šimková – politický proces a reflexe
vězeňství 50. a 60. let**

Studentská vědecká odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

Autoři: Anna Frantalová, Lukáš Blažek

2011
IV. ročník

Čestné prohlášení

Prohlašujeme, že jsme práci předkládanou do IV. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracovali samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašujeme, že práce nebyla dříve publikována, nebyla vcelku ani částečně obhájena jako práce diplomová či bakalářská a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

V Chrudimi dne 15. 4. 2011

.....
Anna Frantalová

.....
Lukáš Blažek

Obsah

1. Úvod	4
2. Vědecký seminář a metodika	6
3. Poděkování	8
4. Vlastní práce.....	9
4.1. Historicko-právní úvod do politických procesů 50. let	9
4.2. Proces s Jaroslavem Šípem a spol.	11
4.2.1. Trestná činnost Dagmar Šimkové a dalších obviněných	11
4.2.2. Zatčení Dagmar Šimkové	14
4.2.3. Průběh vyšetřování	15
4.2.4. Žaloba	16
4.2.5. Hlavní líčení	18
4.2.6. Rozsudek	20
4.2.7. Odvolací soud.....	22
4.3. Výkon trestu	24
4.3.1. „Účel převýchovy není plněn“	28
4.3.2. Žádosti o milost a amnestie	31
4.4. Rehabilitace	34
5. Závěr.....	36
6. Prameny.....	38
6.1. Seznam použité literatury	38
6.2. Další prameny	39
7. Seznam použitých zkratk.....	40
8. Přílohy	41
Příloha č. 1 - Pojem „politický proces“	41
Příloha č. 2 - Příklad dvou zběhů	43
Příloha č. 3 - Srovnání případů.....	47
Příloha č. 4 - Rehabilitace dle zákona č. 82/1968 Sb.	49
Příloha č. 5 - Medailonek Dagmar Šimkové	51
Příloha č. 6 - Státní prokurátor JUDr. František Antoš.....	53
Příloha č. 7 - Obrazové materiály.....	55

1. Úvod

Problematikou československých právních dějin a zejména dějin po roce 1948 se intenzivněji zabýváme od minulého akademického roku a patří mezi témata, která nás velmi zajímají. Opakovaně v akademickém roce 2009/2010 a 2010/2011 jsme využili možnosti zúčastnit se vědeckého semináře Rekonstrukce politického procesu z 50. let, který vedl prof. JUDr. Jan Kuklík, DrSc.

V rámci letošního semináře jsme se s kolegy zabývali případem Dagmar Šimkové. Zaměřili jsme se především na rekonstrukci procesu a její provedení. V rámci semináře nezbývalo příliš prostoru se procesu a souvisejícím událostem věnovat více, a proto jsme se rozhodli v práci na tématu dále pracovat, získat další podkladové dokumenty, doplnit si celkový obraz, následně získané poznatky a informace zpracovat a shrnout v této práci.

Cílem naší práce je představit případ Dagmar Šimkové v širším kontextu několika navazujících případů se zaměřením na politický proces s Jaroslavem Šípem a spol., ve kterém byla Dagmar Šimková nakonec před Krajským soudem v Českých Budějovicích a po odvolání prokurátora před Nejvyšším soudem v Praze souzena a odsouzena, a na průběh výkonu trestu.

První část je proto věnována její trestné činnosti a době pobytu ve vazbě a vrcholí politickým procesem – byť z velké části neveřejným – a odsouzením. Ve druhé části práce jsme se rozhodli zaměřit se na dobu výkonu trestu, a to jak na podmínky panující v československých ženských věznicích v 50. a 60. letech, tak i na výrazný vzdor Dagmar Šimkové během pobytu ve vězení. Zajímavým momentem jak z pohledu právního, tak i osobního, je zde její útěk z věznice v Želiezovcích. Třetí část práce jsme pak věnovali rehabilitačním řízením, které ukončily tento případ v devadesátých letech. Na závěr, ve čtvrté části, jsme se věnovali portrétu Dagmar Šimkové i částečně také její – rovněž režimem perzekvované – rodiny.

V práci jsme využili dokumentů z Národního archivu. Část z nich jsme měli k dispozici jako podkladové materiály pro vědecký seminář. Větší část jsme pak v dalších složkách získali vlastním badáním. V oblasti právního pozadí případu nám pomohly také materiály ze sborníků vydaných Úřadem dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu a dokumenty, jež nám poskytl PhDr. Aleš Kýr z Vězeňské služby ČR. Připravujeme získání dalších dokumentů z Archivu bezpečnostních složek a také ze Státního oblastního archivu v Třeboni.

Částečný základ pro práci měla v počátcích i společná práce s kolegy na semináři a při přípravě rekonstrukce. Využili jsme též možnosti utřídit si pohled na případ s pracovníci Národního archivu, historičkou PhDr. Alenou Šimánkovou, která spravuje archivní fond námi studovaného období, a s prof. JUDr. Janem Kuklíkem, DrSc., vedoucím vědeckého semináře. Další užitečnou konzultaci, podkladové materiály a informace nám poskytl pan PhDr. Aleš Kýr, historik vězeňství, z Vězeňské služby ČR.

2. Vědecký seminář a metodika

Vědeckého semináře jsme se účastnili v zimním semestru letošního akademického roku. V rámci tohoto semináře jsme se společně s kolegy věnovali studiu některých materiálů z Národního archivu a také vybraných částí publikace *Byly jsme tam taky*¹. My jsme se pak více zaměřili především na historicko-politické pozadí celého případu, které představovalo jakýsi úvod do celé rekonstrukce, a také na zhodnocení právní stránky případu Dagmar Šimkové, a to jak ve vztahu k vnitrostátnímu právnímu řádu, tak i k mezinárodním deklaracím.

Tímto právním a následně i morálním zhodnocením jsme celou rekonstrukci také uzavírali. Přípravě rekonstrukce politického procesu jsme se věnovali až do konce února letošního roku, veřejná prezentace pak proběhla 26. února v prostorách Vrchního soudu v Praze na Pankráci. Na tomto místě je nutno konstatovat, že rekonstrukce se setkala s velkým ohlasem návštěvníků stejně jako tomu bylo v roce minulém, kdy jsme se s kolegou účastnili rekonstrukce procesu se skupinou ThDr. Otty Mádra se zaměřením na postavu profesorky Růženy Vackové.

V rámci prvotního studia materiálů jsme se rozhodli získané poznatky rozšířit, doplnit o další prameny a zkompletovat je tak v této odborné práci.

Vzhledem k tomu, že archiválie získané v zimním semestru v rámci vědeckého semináře, byly pouze výběrem z archivního fondu týkající se úzce Dagmar Šimkové a v části věnované procesu spoluobviněným Jaroslavem Šípovi, Karlu Glanzovi ad., rozhodli jsme se získat další, které by nám pomohly zásadně doplnit soubor informací a také lépe zhodnotit celý proces, jeho přípravu i právní pozadí. Proto jsme v únoru letošního roku zahájili práci na tom, abychom tyto archiválie získali a měli možnost je prostudovat. Díky spolupráci s PhDr. Alenou Šimánkovou z Národního archivu ČR se nám v dubnu podařilo tyto materiály prostudovat. Dále jsme zahájili dotazem na Archiv bezpečnostních složek a Státní oblastní archiv v Třeboni pátrání po dalších dokumentech, které by nám v naší práci mohly poskytnout cenné informace. Z tohoto zdroje se nám v době dokončení práce nepodařilo materiály získat.

Prvotní dokumenty ze semináře nám pomohly vytvořit základní osnovu a také prvotní texty. V souvislosti s nimi jsme též zahájili intenzivní práci s dalšími prameny. Definitivní

¹ ŠIMKOVÁ, Dagmar. *Byly jsme tam taky*. Praha: Monika Vadasová-Elšíková, 2010. 168 stran. ISBN 978-80-902602-3-8

úpravu textů jsme mohli provést až po prostudování nově získaných materiálů a zapojení našich předchozích poznatků do kontextu s těmito.

Závěrem jsme se rozhodli doplnit případ Dagmar Šimkové o širší historicko-právní pozadí. Proto jsme oslovili také PhDr. Aleše Kýra (Vězeňská služba ČR), od něhož jsme získali především materiály týkající se vězeňství v 50. a 60. letech, konkrétně např. vězeňské řády věznic, v nichž pobývala během výkonu trestu Dagmar Šimková.

V době odevzdání této práce se nám – vzhledem k časové náročnosti získávání archiválií – nepodařilo získat některé dokumenty, budeme však v této práci dále pokračovat a rádi bychom ji o nově získané poznatky dále doplnili.

Při naší práci jsme se kromě archivních materiálů věnovali také studiu knihy *Byly jsme tam taky*, dále pak *Ztratily jsme mnoho času, ale ne sebe* a dalších odborných publikací současných autorů (především od Karla Kaplana, prof. Jana Kuklíka a další). Cenným zdrojem informací i prostředkem k vytvoření si vlastního, kvalifikovaného názoru nám byly rovněž dobové dokumenty – komentáře k zákonům z oblasti trestního práva či učebnice práva z 50. let, které jsme získali v knihovně Právnické fakulty UK.

Závěrem této metodické části bychom rádi uvedli také to, že získané poznatky jsme konzultovali s PhDr. Alenou Šimánkovou, která nám poskytla jak cenné informace, tak také reflexi celé problematiky.

3. Poděkování

Rádi bychom na tomto místě poděkovali prof. JUDr. Janu Kuklíkovi, DrSc. a Mgr. Janu Řeřichovi za vedení vědeckého semináře a za poskytnuté materiály. Dále pak PhDr. Aleně Šimánkové z Národního archivu ČR, která nám poskytla k prostudování archivní materiály a také řadu dalších podkladů.

Za poskytnutí materiálů týkajících se problematiky vězeňství bychom rádi poděkovali PhDr. Aleši Kýrovi (Vězeňská služba ČR).

Poděkování náleží také našim kolegům, kteří se semináře a rekonstrukce účastnili a pomohli nám tak svým pohledem na případ Dagmar Šimkové.

4. Vlastní práce

4.1. Historicko-právní úvod do politických procesů 50. let

Když se v únoru 1948 chopila moci komunistická strana, neváhala a co nejrychleji se pokusila odstranit své nepřátele. Mezi prvními, kterých se potřebovala nově nastoupená moc zbavit a jejich moc omezit, byli členové opozičních demokratických stran a také příslušníci armády, kteří mohli být loajální k „předúnorovým“ poměrům. Poté následovali členové dalších společensky aktivních skupin a spolků, církví, ale také lidé, kteří vyvíjeli odpor na regionální a místní úrovni, venkovští „boháči“ a další.

Obžalovaní byli souzeni nejprve dle zákona č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky. Od října 1948 platil zákon č. 231/1948 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky. Od 1. srpna 1950 do 1. ledna 1962 se pak trestné činy politické povahy soudily podle zákona č. 86/1950 Sb. trestní zákon, zejména první hlavy jeho zvláštní části. Každý z těchto zákonů se od předešlého lišil větší tvrdostí a stále se rozšiřujícím počtem činů, jež klasifikoval jako trestné.² Neméně zásadním byl i zákon se zákonem č. 86/1950 Sb., trestním zákonem, související, a to zákon č. 87/1950 Sb., trestní řád.

Všechny výše uvedené a také další přijaté zákony reflektovaly především politické, „třídní“ zájmy, k jejichž prosazování byly účelně formulovány a vykládány.³ Toto třídní hledisko výkladu právních norem stanoví jasně již Ústava 9. května v § 143 tak, že soudcové jsou povinni vykládat zákony „v duchu ústavy a zásad lidově demokratického zřízení“.⁴

Pokud jde o trestní zákon č. 86/1950 Sb., byla nutnost jeho třídního výkladu jasně vytyčena již v § 1: „*Trestní zákon chrání lidově demokratickou republiku, její socialistickou výstavbu, zájmy pracujícího lidu a jednotlivce a vychovává k dodržování pravidel socialistického soužití...*“ Stejně tak tyto principy uvádějí dobové učebnice práva. Například Dr. Jan Filipovský ve své učebnici uvádí, že: „*Při správném výkladu právní normy nutno především vystihnout pravý smysl třídní podstaty onoho předpisu; nutno vycházet z třídního hlediska...*“ a že „*Náš nový právní řád může správně vykládat jen ten, kdo je sám plně politicky na výši a je uvědomělý a přesvědčený o správnosti naší cesty k socialismu.*“⁵

² Komunistický režim a politické procesy v Československu, s. 40

³ Zákon č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky, nebyl sice vytvořen za účelem třídního boje, což vyplývá i z období, ve kterém byl přijat, ale jeho výkladem a přístupem státních orgánů k němu, byl určitým způsobem „znásilněn“.

⁴ Ústava 9. května – ústavní zákon č. 150/1948 Sb.

⁵ O obecné části trestního zákona, s. 38 a 39

Politické procesy můžeme rozdělit do tří hlavních období. První z nich – často označované jako období zakladatelské – vymezujeme roky 1948 – 1954. Právě v této době proběhla hlavní vlna politických procesů. Vyznačovala se krutostí trestů, zjevnými až provokativními nezákonnostmi a téměř všeobecným používáním fyzického násilí.⁶ V této době justice odsoudila asi 95 600 osob. Významnou roli mají tzv. monstrprocesy – tedy procesy veřejné, pečlivě připravované s rozsáhlou propagandou, jejichž cílem byla podpora nově nastoleného řádu v očích veřejnosti a likvidace odpůrců režimu.⁷ Poslední monstrproces Slánský a spol. se uskutečnil v závěru roku 1952, éra veřejných monstrprocesů skončila v roce 1953.

Procesy roku 1954 a 1955 se již postupně konají s vyloučením veřejnosti a bez dříve obvyklé propagandy. Na úrovni celostátní i krajské byla obecně přejímána formulace „s vyloučením veřejnosti“ nebo „s organizovanou veřejností“, kterou obvykle tvořili pracovníci bezpečnosti, justice a KSČ.⁸ Příčinou této změny bylo jak přesvědčení, že režim je již dostatečně upevněn a další veřejné procesy by mohly mít u přesycené veřejnosti negativní dopad, tak také strach představitelů režimu, neboť v této době se oběti hledaly také ve vlastních řadách. Přesto bylo v roce 1954 odsouzeno v politicky motivovaných procesech asi 9 797 osob.⁹

Politické procesy se však neodehrávaly pouze před Státním soudem. Řada procesů se konala na regionální úrovni, zaměřeny byly proti jedné nebo i více osobám s místně omezeným vlivem. Soudy většiny z nich se konaly v okresních a krajských městech, dokonce i v závodech.¹⁰

⁶ Komunistický režim a politické procesy v Československu, s. 40

⁷ Dle K. Kaplana

⁸ Tamtéž, s. 44

⁹ Tamtéž, s. 45

¹⁰ Nebezpečná bezpečnost, s. 168

4.2. Proces s Jaroslavem Šípem a spol.

Domníváme se, že pro správné pochopení celého případu Dagmar Šimkové v jeho plné šíři, je nutné osvětlit některé související skutečnosti, které zapojují politický proces¹¹ s Jaroslavem Šípem, ve kterém byla souzena právě Dagmar Šimková, do celkového rámce, kterým je útěk dvou vojenských zběhů Ladislava Fialy a Jaroslava Daňhela z vyšetřovací vazby nižšího vojenského prokurátora v Ostravě¹².

Zřejmě na základě časové, místní a skutkové souvislosti se jednotlivé části případu rozdělily na několik soudních procesů. Jaké vodítko použili vyšetřovatelé a prokurátoři k tomuto rozdělení, se nepodařilo doposud spolehlivě zjistit.

Předpokládáme však, že pokud by probíhal proces jen o jeden dva roky dříve, bylo by ho možné zneužít pro velký proces s rozsáhlou a nebezpečnou protistátní skupinou. Jednotlivé pasáže tomuto ladění i v nakonec proběhlých procesech napovídají. Jsou jimi jednak pasáže o třídním původu, jednak velký důraz kladený na hlavní osoby - Jaroslava Šípa, Bořivoje Klímu ve smyslu budování a organizace protistátní sítě, jednak též motivace hlavních osob k opuštění republiky a snaha za všech okolností jejich úmysly motivovat právě spoluprací se zahraničními nepřátelskými silami. Bezpochyby to podtrhuje i kvalifikace trestné činnosti odsouzených, která byla v 7 případech posuzována jako velezrada.

Časově spadá soud s Dagmar Šimkovou a spoluobviněnými v tomto procesu na první polovinu roku 1954 a tím ukončuje skupinu spojených procesů. Nepodařilo se nám zjistit, proč byla tato skupina obviněných vyčleněna do samostatného procesu. Zvláště, když trestná činnost Miroslava Sováka, Jana Říhy, Růženy Šípkové a Václava Loudy souvisí s trestnou činností Jaroslava Šípa, Karla Glanze, Dagmar Šimkové a Jarmily Schreyerové velmi okrajově, což se mimo jiné projevuje i tím, že nebyli ve vazbě a také výše trestu je v porovnání s ostatními výrazně nižší. Kdežto logickým spojením by bylo soudit později jmenované společně s Martou Šimkovou, Bohumilem Kroupou, Otakarem Sekyrkou a Věrou Černou.

4.2.1. Trestná činnost Dagmar Šimkové a dalších obviněných

Trestná činnost jednotlivých osob v procesu s Jaroslavem Šípem byla označena prokurátorem za rozsáhlou a společensky velmi nebezpečnou. Osoby v tomto procesu však

¹¹ Definice politického procesu v příloze č. 1

¹² Popis celkového rámce v příloze č. 2

můžeme rozdělit do dvou skupin. Jednou z nich jsou přímí aktéři, kteří vešli v kontakt se zběhy, popř. jim poskytovali pomoc, a druhou jsou osoby navazující.

Do první skupiny řadíme Jaroslava Šípa, který byl „hlavou“ skupiny, Karla Glanze, Dagmar Šimkovou a Jarmilu Schreyerovou. Ačkoliv poslední jmenovaná nebyla přímo ve styku se zběhy, její činnost coby spojky mezi Jaroslavem Šípem a Bořivojem Klímou ji spíše řadí k první skupině. Do druhé patří Růžena Šípová, Miroslav Sovák, Jan Říha a Václav Louda.

V následujícím textu krátce popisujeme relevantní činnost těchto postav, v takovém sledu a zapojení, v jakém je řadí i žaloba krajského prokurátora Františka Antoše. Činnost je však popisována i s ohledem na další dokumenty a vyjádření jednotlivých osob a činnost v souvislosti se zběhy zde již není více akcentována.

Jak jsme již uvedli, neformální hlavou skupiny byl Jaroslav Šíp, který byl od roku 1936 v četnictvu a po roce 1945 měl vyšetřovat závažné retribuční případy, a to až do roku 1948, kdy byl jako osoba politicky nespolehlivá z SNB vyakčněn.

Už v roce 1949 měl Šíp vejít ve styk s Bořivojem Klímou a jemu přes švagrovou Klímy a svoji známou Jarmilu Schreyerovou předávat informace špionážního charakteru, které pak měl dále Klíma předávat do zahraničí. Jak vyplývá z dalších dokumentů, Šíp v průběhu let 1949 - 1952 poslal přes Jarmilu Schreyerovou asi 10 - 15 dopisů¹³. Avšak dle nám dostupných dokumentů lze velmi pochybovat o jejich skutečné špionážní hodnotě.

Např. jak v žalobě, tak i v rozsudku jsou akcentovány části, ve kterých se poukazuje na to, že Klíma „vedl organizaci osob státu nepřátelských s tím, aby je připravil k převzetí moci ve státě v případě zvratu.“¹⁴

Dokumenty dále ukazují, že Klíma ve styku s žádnou sítí nebyl a že dokumenty neměl ani komu do zahraničí předat a ani tak neučinil. Tyto informace měli vyšetřovatelé a prokurátor určitě k dispozici, záměrně je nepoužili a naopak je výrazně pozměnili.

K získávání informací měl Jaroslav Šíp získat Karla Glanze, který se na něj na doporučení od člena SNB Františka Máchy, za účelem umožnění odchodu do ciziny v lednu 1952¹⁵ obrátil. V létě 1952 pak seznámil Jaroslav Šíp Karla Glanze s Bořivojem Klímou.

¹³ V rozsudku a žalobě je uvedeno, že se jednalo např. o zprávy o činnosti předsedy MNV Jana Volka v Dražicích nebo o umístění vojenského skladiště nedaleko Tábora apod. - NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54

¹⁴ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (rozsudek Krajského soudu ve věci Dagmar Šimkové)

¹⁵ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (výpověď Jaroslava Šípa před senátem Krajského soudu v Českých Budějovicích)

Všechna tato obvinění jsou velmi slabě podepřena důkazy, které jsou založena pouze na výpovědích obviněných a svědků, kteří figurují jako obvinění v souvisejících procesech.

Společenská nebezpečnost Jaroslava Šípa byla též zdůrazněna množstvím zbraní, které měl mít u sebe - „3 samopaly, 5 pistolí, 1 revolver a velké množství nábojů“.¹⁶

Karel Glanz se měl od roku 1951 zabývat myšlenkou opuštění republiky. Za tímto účelem kontaktoval příslušníka SNB Františka Máchu, se kterým měl údajně připravovat sabotážní akce typu zamoření skladu obilí blíže neurčeným hmyzím škůdcem popř. připravovat vykolejení vlaku. Tuto svoji činnost Karel Glanz při výpovědích u soudu i při vyjádření k odvolání se k Nejvyššímu soudu popírá.¹⁷

Při setkání s Bořivojem Klímou, které zprostředkoval Jaroslav Šíp, měl být vyzván, aby přes Dagmar Šimkovou, se kterou měl mít intimní vztah, získával špionážní informace vojenského rázu, neboť Šimková byla v té době členkou armádního uměleckého kroužku v Písku.

Dagmar Šimková¹⁸ společně se sestrou rozšiřovala v letech 1948 - 1949 na Písecku letáky, ve kterých měla vyjadřovat nesouhlas s událostmi roku 1948 a s proběhlými volbami. Dále v nich měla vyzývat, aby občané ČSR požadovali na velvyslanectví USA provedení voleb pod patronací OSN. „V dalších protistátních letácích vyzývala k tomu, že ČSR v dohledné době obsadí americká armáda, při čemž použije uspávacích prostředků...“¹⁹

Po útěku své sestry Marty Šimkové do zahraničí chtěla též najít cestu, jak opustit Československo. Nejprve hledala možnost v odletu letadlem. Za tímto účelem obhlížela s Věrou Černou letiště v Benešově. Druhou možnost viděla v úniku na lodi přes zaměstnance Paroplavební společnosti v Ústí nad Labem. Třetí pak vedla překročením státní hranice na Šumavě. Tato varianta byla ale pravděpodobně součástí provokace bezpečnostních orgánů.²⁰

Další její činnost spočívala v pomoci zběhům - viz kapitola 5.3.

Dále měla ve spolupráci s Karlem Glanzem získávat špionážní informace vojenského charakteru, protože byla ve styku s vojáky v rámci vojenského pěveckého kroužku. Dagmar

¹⁶ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (rozsudek)

¹⁷ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (vyjádření Karla Glanze k Nejvyššímu soudu + výpověď Karla Glanze v hlavním líčení před Krajským soudem v Českých Budějovicích)

¹⁸ Její medailonek je uveden v kapitole 5.8.

¹⁹ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (žaloba)

²⁰ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. 7Tr 5/68 (rehabilitační soud ve věci Bohumila Kroupy a spol.)

Šimková pak popřela, že by měla, jak uváděla žaloba, být vyzývána Karem Glanzem, aby získávala informace pomocí svého ženství.²¹

Velmi zajímavou avšak ne úplně jasnou částí činnosti Dagmar Šimkové je schůzka, na kterou se po telefonátu neznámé osoby, jež se představila jako Horák, v září 1952 dostavila. Tento muž měl být dle svých slov západním agentem. Šimková pro něj měla na 3 dny schovat pouzdro a nějaký dopis. Navrácení těchto věcí pak provedla Věra Černá, protože Dagmar Šimková v domluveném čase měla službu v nemocnici. V listinách, které jsme měli k procesu s Věrou Černou k dispozici, nebyla vůbec žádná zmínka o této události. Lze tedy pochybovat o tom, do jaké míry byla tato schůzka provokací bezpečnostních orgánů státu.

Jarmila Schreyerová vytvářela spojení mezi Jaroslavem Šípem a svým švagrem Bořivojem Klímou. Kromě zpráv, které předala od Šípa Klímovi, předávala i ona sama některé zprávy ze svého okolí. O jejich závažnosti si můžeme udělat představu citací z žaloby: „...že z klokoetského kláštera byli v noci odvezeni kněží že byl zatčen ředitel Obchodní akademie v Táboře, jistý sklenář jménem Nepomucký z Tábora, jistý zemědělec od Plané....“

Miroslav Sovák měl Jaroslavu Šípovi v roce 1951 předat 3 samopaly a 150 nábojů. Jan Říha počátkem dubna 1953 pomáhal ukrýt manželce Jaroslava Šípa, Růženě Šípové, zbraně, které měl její manžel doma schovány. Růžena Šípová měla nejenom zprostředkovat další ukrytí zbraní, aby zakryla činnost svého manžela, měla především prodávat v Jednotě v Klokotech zboží, „jež získala od Anny Loudové, která je obdržela od vojáků tábořské posádky, kteří je kradli ve vojenské kuchyni.“²² A nakonec Václav Louda, jež byl 15 let starostou v Kolokotech, měl taktéž od vojáků kupovat potraviny, o nichž měl dle žaloby vědět, že jsou kradené.

4.2.2. Zatčení Dagmar Šimkové

Dagmar Šimková byla zatčena 15. října 1952 na základě příkazu k zatčení č. 1033/50-Z-52 vydaného Vyšetřovacím odborem Krajského velitelství státní bezpečnosti Praha ze dne 14. října 1952.²³

Na den i na způsob zatčení vzpomíná Dagmar Šimková ve své knize „Byly jsme tam taky“: „Někdo zaklepal na dveře. Vstoupilo šest mužů. Obrovský a nesmírně hezký blondýn

²¹ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (výslech Šimkové před Krajským soudem)

²² NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (žaloba na Dagmar Šimkovou a spol.)

²³ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková

ukázal odznak Státní bezpečnosti. ‚Máte krásné obrazy,‘ řekl jeden a prohlížel si Matouška. Ostatní chodili po pokoji a obdivovali starožitnosti. ... ‚Musíme něco napsat na stroji, ale hned vás přivezeme zpátky. Víme, že jste po noční službě, byli jsme za vámi v nemocnici.‘ Oblékla jsem si plášť, ani jsme se nerozloučily. Byla jsem klidná, protože byli tak civilizovaní. Blondýn mi otevřel dveře s elegancí lva dámských budoárů. ‚Tak pá,‘ obrátila jsem se ve dveřích za mamkou. Sestupovali jsme zahradou. Na ramenou anděličků přibylo listí. V brance jsem se ohlédla na terasu. Mamka tam vždy stávala, když jsem šla ven. ‚Jen se dobře rozhlédni, kurvo reakcionářská! V životě se sem už nevrátíš,‘ poprvé promluvil truchlící muž.²⁴

Dagmar Šimková byla převezena do vazební věznice v Českých Budějovicích, kde byla držena od svého zatčení více než jeden rok až do 9. ledna 1954. Následně byla ve vazební věznici v Písku (do 19. března 1954) a v Praze XIV (do nástupu k výkonu trestu 1. července 1954).

4.2.3. Průběh vyšetřování

O průběhu vyšetřování se nám mnoho zpráv zatím nepodařilo získat. Předpokládáme, že zásadní informace bude obsahovat složka, kterou vedla prokuratura v Českých Budějovicích a dokumenty z Archivu bezpečnostních složek.

Určitým svědectví o tom, jak probíhalo vyšetřování, jsou autorské pasáže Dagmar Šimkové z knihy *Byly jsme tam taky*.

„Vyšetřovatelé hrají se svými oběťmi důmyslné hry a umějí si nahrávat. Oblíbená hra je rukojmí. Každý má doma někoho, o koho se třese úzkostí. V mém případě byla rukojmím mamka.

‚Máte zde dopis od matky,‘ řekl mi referent. Srdce se mi radostí rozbušilo. První zpráva po půl roce?

‚Dám vám ho přečíst, až se přiznáte.‘

‚Když jste nevinná, podepíšete to. Když nepodepíšete, je to důkaz, že zatajujete fakta. Vaše matka bude zatčena.‘

‚Zatkne ji... nebojte se, nezatkne... byla zatčena před týdnem... podepíšete to, povolím vám desetiminutovou návštěvu... zemřela na srdeční infarkt... teď ji máme u výsledku... kurvo bez srdce, neslyšíš, jak pláče!?’ ‘

²⁴ Byly jsme tam taky, s. 18

O poměrech při vyšetřování se jedná i při řízení před rehabilitačním soudem v souvisejícím procesu s Bohumilem Kroupou. Fyzické násilí při vyšetřování zmiňuje Jaroslav Daňhel. O podmínkách dále vypovídal i Otakar Sekyrka, který uvedl, že mu nebyla poskytnuta nutná lékařská péče, byl kopán, neustále slovně urážen. Neustálé psychické vydírání potvrzuje i Bohumil Kroupa a Věra Černá.

Kromě nátlaku jak fyzického tak psychického si jednotliví odsouzení dále stěžovali na nesprávnou protokolaci svých výpovědí, na to, že byli nuceni podepsat formulace referentů, na to, že do textů výpovědí byly udávány formulace, se kterými vyslyšení nesouhlasili.

Ve vyšetřovací vazbě byli Jaroslav Šíp, Karel Glanz, Dagmar Šimková a Jaroslava Schreyerová.

Na základě podkladů od referentů připravil krajský prokurátor František Antoš 9. ledna 1954 žalobu. Dagmar Šimková tak strávila více než jeden rok ve vyšetřovací vazbě.

4.2.4. Žaloba

Z jakých všech podkladů přesně vycházel krajský prokurátor František Antoš při sestavování žaloby, nevíme. Podařilo se nám však zjistit, že si vyžádal z Brna opis rozsudku v případě s Bořivojem Klímou a spol.²⁵

Žaloba jasně akcentuje třídní pojetí práva v tom smyslu, že ke každému obviněnému přidává jeho třídní původ a z něj dovozuje i motivaci k popsané trestné činnosti. Často je také uváděn poměr k tehdejšímu lidově demokratickému režimu.

„Obviněný Šíp pochází ze živnostenské rodiny. Za I. republiky byl z protekce přijat do bývalého četnického sboru, ve kterém sloužil i po dobu okupace a v roce 1945 byl převeden do SNB. V r. 1948 byl z SNB pro nepřátelský postoj k lidově demokratickému státnímu zřízení vyloučen... Karel Glanz pochází z měšťácké rodiny. Jeho otec byl v době I. republiky ředitelem záložny v Táboře. Jeho poměr k lidově dem. státnímu zřízení byl krajně nepřátelský ... Dagmar Šimková je dcerou bývalého bankéře... Obviněná Jarmila Schreyerová pochází z úřednické rodiny. Sama pracovala jako úřednice. Její poměr k dělnické třídě je záporný... Obviněný Jan Říha pochází z rodiny vesnického boháče ...“²⁶

Prokurátor v textu žaloby vytváří prakticky bez důkazních prostředků představu o rozsáhlé skupině, která měla protistátní zaměření. Její hlavním iniciátorem měl být Bořivoj

²⁵ NA, Krajská prokuratura v Brně, spis č. RKv 2/92 (trestní deník ve věci Bořivoje Klímy)

²⁶ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (výňatky z žaloby)

Klíma souzený v Brně, který získal pro vytvoření skupiny na Táborsku a Písecku a pro další činnost skupiny Jaroslava Šípa.

Prokurátor se snaží záměrně prokazovat prvky spolčení a spojení jednotlivých osob do organizovaného celku. Dokonce vytváří představu o poznávacích znameních v podobě tří skleněných kroužků. Obžalovaní tento způsob popírají.

Jaroslav Šíp a Karel Glanz se tak měli připravovat „*k převzetí moci v našem státě v případě zvratu*“²⁷.

Ukrývání zběhů pak bylo kvalifikováno nejenom jako napomáhání k trestnému činu zběhnutí, ale ve spojení se získáváním a předáváním špionážních informací rovnou jako trestný čin velezrady dle § 78 trestního zákona.

Dle prokurátora se tedy dopustili Jaroslav Šíp, Karel Glanz, Dagmar Šimková a Jaroslava Schreyerová trestného činu velezrady podle § 78 odst. 3, písm. c), odst. 2, písm. a) trestního zákona, Jaroslav Šíp pak ještě podle § 78 odst. 3, písm. d) tr. zák.

Jaroslav Šíp, Karel Glanz a Dagmar Šimková z trestného činu vyzvědačství podle § 86 odst. 2, písm. a) tr. zák.

Miroslav Sovák, Růžena Šípková a Jan Říha z trestného činu nedovoleného ozbrojování podle § 120 odst. 1, písm. a) a b) tr. zák.

Jan Říha ještě z trestného činu nadřizování podle § 163 odst. 1 tr. zák.

Růžena Šípková a Václav Louda z trestného činu rozkrádání národního majetku podle § 245 odst. 1, písm. c) tr. zák.

Za důkazy navrhnul krajský prokurátor slyšení svědka Bořivoje Klímy, čtení částí svědeckých protokolů Jaroslava Daňhela, Františka Máchy, Věry Černé, Bohumila Kroupy, Josefa Harta, čtení trestního oznámení a osobní výkazy obviněných. Z toho vyplývá, že většina důkazů, které žaloba navrhovala, jsou důkazy pocházející od prakticky spoluobviněných, byť souzených v jiném procesu, nicméně v hlavní linii v totožných činech. Dalším zásadním prvkem je administrativní charakter důkazů - navrhováno není slyšení svědků (kromě svědectví Klímy), ale čtení jejich výpovědí!

Na závěr je nutné podotknout, že žaloba je místy chaotická a nejasně vysvětluje činnost jednotlivých obžalovaných nehledě na výše zmíněné slabé důkazní podložení tvrzeného. Je taktéž otázkou, do jaké míry je úroveň žaloby ovlivněná schopnostmi a znalostmi prokurátora Františka Antoše.²⁸

²⁷ Tamtéž

²⁸ Viz příloha Státní prokurátor JUDr. František Antoš

4.2.5. Hlavní líčení

Hlavní líčení s Jaroslavem Šípem a spol. proběhlo ve dnech 11. a 12. února 1954 před senátem Krajského soudu v Českých Budějovicích.

Předsedou senátu byl soudce JUDr. Miloš Mühlstein, dále byli přítomni dva soudci z lidu Václav Hotový a Josef Dědič. Státní prokuraturu zastupoval František Antoš. Advokát JUDr. Jan Hloušek zastupoval Karla Glanze, JUDr. Jiří Růžek zastupoval Jarmilu Schreyerovou a Dagmar Šimkovou, JUDr. Josef Cívín zastupoval Jaroslava Šípa, Růženu Šípovou a Václava Loudu, JUDr. Josef Šáda zastupoval Miroslava Sováka.

Po provedení úvodních úkonů se senát na návrh krajského prokurátora usnesl na tom, že ze státně bezpečnostních důvodů vylučuje veřejnost z hlavního líčení.

Jako první předstoupil před soud Jaroslav Šíp. Prohlásil, že se cítí vinen v celém rozsahu žaloby. Ve své výpovědi však popřel to, že by vytvářel organizovanou skupinu a zároveň že by využíval jako rozpoznávacího znamení tři skleněných koleček. Zároveň též odmítl, že by podával přes Schreyerovou zprávy Klímovi s úmyslem jejich předání rozhlasové stanici „Svobodná Evropa“. Na dotaz předsedy, jak se to shoduje s jeho výpovědí před státní bezpečností, uvedl Jaroslav Šíp: „*Já jsem to podepsal. Nevím ani, zda jsem to četl.*“²⁹

Dalším byl Karel Glanz, který prohlásil, že se cítí být vinen, ale že nikdy nepředával špionážní zprávy. Svoji sabotážní činnost či její plánování odmítá, uvádí, že při setkání s příslušníkem SNB Františkem Máchou o tom Mácha hovořil, ale on, že tomu nevěřil a dále se tím nezabýval. Na dotaz předsedy ohledně sepsané výpovědi uvedl: „*Já tento protokol podepsal, ačkoliv některá slova v něm nejsou pravdivá.*“³⁰

Na následující dotaz prokurátora, v jakém směru hovořil Karel Glanz se Šípem o skladu mouky, odpovídá: „*O tom jsem se Šípem vůbec nehovořil. Já jsem byl již 12 měsíců ve vazbě, byl jsem rád, že mám vše za sebou, dvakrát jsem se pokusil o sebevraždu. Podepíši všechno jen proto, abych se nemusel vrátit do vyšetřovací vazby. Když mi bylo řečeno, abych nic nevytácel, tak jsem nic nevytácel. Já jsem začal hovořit o věci od začátku, jak se podle mě stala, byl jsem však zaražen s tím, abych žádné věci nevytácel. Měl jsem obavy, že budu vrácen zpět do vyšetřovací vazby, budu raději pracovat celý život v Jáchymově, než jeden*

²⁹ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (průběh hlavního líčení)

³⁰ Tamtéž

týden v této vazbě. Když na mě stále naléhali, abych o své činnosti vypovídal, že jsem neřekl všechno, již jsem si potom skutečně vymýšlel.“³¹

Na otázky ohledně Dagmar Šimkové a získávání špionážních informací odpovídá: „Já jsem Šimkovou neinstruoval v tak velké míře, jak je uvedeno v protokole Že bych k tomuto účelu navrhoval používat své osoby, zamítám úplně, měl jsem zájem o ni, a jistě by nebylo mi milé takto využívat této osoby pro jiné účely.“³²

Následovalo slyšení Dagmar Šimkové. Ta taktéž uvedla, že se cítí být vinna. Na otázky předsedy senátu i prokurátora odpovídala srozumitelně a nikde nepopřela obsah svých výpovědí. Na otázku předsedy, jaký byl její poměr k lidově demokratickému zřízení a proč se své činnosti dopustila, odpověděla: „Já jsem nechtěla tímto ublížit dělnické třídě, neboť dělnickou třídu jsem měla ráda. Pracovala jsem mezi dělníky a oni mě měli rádi rovněž. Chtěla jsem jen ublížit komunistické straně, s jejíž tendencí jsem nesouhlasila.“³³

Jako čtvrtá vypovíдалa Jarmila Schreyerová. Odmítla, že by předala Klímovi sama o sobě jakékoliv informace.

Líčení je pak mezi 11.55 a 13.30 přerušeno. Odpoledne pak pokračuje výpovědí Jana Říhy, Miroslava Sováka.

Následně je hlavní líčení prohlášeno za veřejné. Pokračuje se projednáváním již mnohem méně závažné činnosti zbývajících obviněných. Opět předstupuje Jan Říha, dále Růžena Šípová, Václav Louda.

Po skončení výslechu je za souhlasu stran konstatován obsah spisu. Oproti původnímu návrhu žaloby není provedeno slyšení Bohumila Klímy ani jakéhokoliv svědka! Veškeré dokazování v hlavním líčení je založeno na výpovědích obžalovaných a konfrontaci s písemnými záznamy jejich výpovědí z vyšetřování, další důkazy jsou pak pouze administrativní čtení dalších protokolů, mezi nimiž figuruje obsah rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. června 1953 nebo osobní výkazy obviněných a zprávy o pověsti.

Následovaly vyjádření Jana Říhy, Růženy Šípové, Václava Loudy, obhájce Karla Glanze a obhájce Miroslava Sováka k zprávám o pověsti.

V rámci závěrečných řečí nejsou vyřčeny žádné zásadní informace, jen drobná snaha obhájců i obžalovaných o použití polehčujících okolností či zmírňujících ustanovení trestního zákona.

³¹ Tamtéž

³² Tamtéž

³³ Tamtéž

Hlavní líčení je v 18.45 přerušeno a pokračuje druhý den v 10.00 zahájením hlavního líčení a vyhlášení rozsudku.

4.2.6. Rozsudek

Z rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích si můžeme udělat velmi názornou představu o úloze soudu jako orgánu spravedlnosti v lidově demokratickém zřízení. Jeho úloha se už v rámci hlavního líčení výrazně omezila pouze na výsledch obžalovaných bez jakékoliv snahy se dále dopátrat podoby skutečné činnosti. I z výpovědí obžalovaných před soudem a i z dalších dokumentů pozdějšího data vyplývá, že se jednotliví aktéři trestné činnosti dopustili, avšak je zcela pochybné, zda jednotlivé skutky zakládají tak nebezpečné trestné činy, kterými je bezpochyby velezrada. Důležité je též poznamenat, že samotné odůvodnění a subsumování trestné činnosti obviněných výrazně podléhá třídnímu přístupu k právu a je velmi slabě odůvodňováno. Podkladem k odůvodnění často není příslušný skutkový stav zjištěný z výpovědí obžalovaných, natož pak z dalších svědeckých výpovědí a dalších důkazů. Samotné výslechové protokoly obžalovaných pak tvoří hlavní základ pro odsouzení, nikoliv jednání v hlavním líčení. Soud se v odůvodnění vůbec nezabýval rozpory mezi protokoly a výpověďmi v hlavním líčení.

To, zda před projednáním rozsudku, popř. projednáváním případu u soudu existovala domluva mezi jednotlivými hlavními aktéry, minimálně mezi prokuraturou a soudem, se nám z dostupných pramenů nepodařilo zjistit. Avšak z následného odvolání krajského prokurátora Františka Antoše proti rozsudku kvůli nespokojenosti s některými právními kvalifikacemi a „nízkými“ tresty, můžeme usuzovat na to, že přímá předchozí domluva neproběhla.

Senát krajského soudu uznal Jaroslava Šípa, Karla Glanze a Dagmar Šimkovou vinnými pokusem zničit nebo rozvrátit lidově demokratické státní zřízení a společenský řád republiky, spolčování se s ostatními odsouzenými a s dalšími osobami, Jaroslava Šípa navíc hromaděním zbraní k tomuto účelu. Dále všechny tři poskytováním úkrytu vojenským zběhům a pomoc k spáchání trestného činu zběhnutí do ciziny, vyzvídání státního tajemství v úmyslu je vyzradit cizí moci.

Tím spáchali Jaroslav Šíp, Karel Glanz a Dagmar Šimková trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1, písm. c), odst. 2, písm. a), Jaroslav Šíp ještě podle odst. 3, písm. d), dále trestný čin pomoci k trestnému činu zběhnutí podle § 7 odst. 2 ve spojení s § 273 odst. 1, písm. a) a odst. 3) a trestný čin vyzvědačství podle § 86 odst. 2, písm. a) tr. zák.

Jarmila Schreyerová byla uznána vinnou z trestného činu sdružování proti republice podle § 79 tr. zák.

Miroslava Sováka a Jana Říhu uznal soud vinnými trestným činem nedovoleného ozbrojování podle § 120 odst. 1 písm. a) a písm. b), Jan Říha též trestným činem nadržování podle § 163 odst. 1 tr. z. Růžena Šípová a Václav Louda pak trestným činem podílnictví podle § 250 odst. 1, Růžena Šípová též podle odst. 2, písm. b) tr. zák.³⁴

Krajský soud výši 18 let nepodmíněného trestu odnětí svobody u Jaroslava Šípa potvrdil úlohu, která mu byla vyšetřovatelskými orgány přisouzena, co by neformální hlavy celé skupiny lidí na Písecku a Táborsku. Za trestný čin velezrady podle § 78 odst. 3 je pak zvláštní částí trestního zákona přímo vyměřen trest smrti. Krajský soud pak za použití § 29 odst. 2 trest vymezil v hranicích 15 - 25 let.

Paradoxem pak je ta skutečnost, že dle tohoto procesu byl hlavním iniciátorem a koordinátorem nebezpečný „zločinec“ Bořivoj Klíma z Brna, který měl jednak do organizace Šípa zapojit a jednak dále předávat získané zprávy. Krajský soud v Brně ale odsoudil Bořivoje Klímu půl roku před tím „pouze“ za trestný čin vyzvědačství podle § 86 odst. 1 tr. zák. a za trestný čin pomoci k trestnému činu zběhnutí podle § 7 odst. 2 a § 273 odst. 1, písm. a) a odst. 3 tr. zák. na 7 roků trestu odnětí svobody.

Druhý největší trest dostala Dagmar Šimková a to 8 let odnětí svobody. Soud u ní trest snížil pod zákonnou hranici dle § 30 tr. zák.

Karel Glanz byl pak odsouzen k 7 letům trestu odnětí svobody. Jarmila Schreyerová na tři roky, Miroslav Sovák na jeden a půl roku, Jan Říha na jeden rok, Růžena Šípová na 6 měsíců a Václav Louda na tři měsíce. Růženě Šípové a Václavu Loudovi byl podmíněně odložen trest na zkušební dobu dvou let.

Dále soud vyslovil dle § 47 tr. zák. propadnutí celého jmění u Jaroslava Šípa, Karla Glanze a Dagmar Šimkové. Jan Říha dostal peněžitý trest ve výši 2.000 Kčs (dle § 48 tr. zák.).

Ztrátu čestných práv občanských dle § 43 a § 44 tr. zák. vyslovil soud u Jaroslava Šípa, Karla Glanze a Dagmar Šimkové v nejvyšší délce 10 let, u Jarmily Schreyerové v délce 5 let.

³⁴ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (rozsudek nad Dagmar Šimkovou a spol.)

Náklady trestního řízení pak 2/3 nesli Jaroslav Šíp, Karel Glanz a Dagmar Šimková. Zbývající třetinu si pak dělili všichni obvinění.

Soud nesouhlasil s návrhem prokurátora ve věci spáchání trestného činu velezrady u Jarmily Schreyerové a u Růženy Šíповé z trestného činu nedovoleného ozbrojování a zprostil dotyčné žaloby za tyto trestné činy.

4.2.7. Odvolací soud

Krajský prokurátor František Antoš byl nespokojen s výsledkem řízení před senátem Krajského soudu a podal v zákonné lhůtě odvolání k Nejvyššímu soudu. Domníváme se, že jeho nesouhlas s rozsudkem vycházel také z toho, že skupina okolo Bohumila Kroupy souzená před tímtež soudem o půl roku dříve, byla odsouzena k trestům ve výši Bohumil Kroupa 14 let, Věra Černá 13 let, Marta Šimková 11 let a Otakar Sekyrka 10 let trestu odnětí svobody.³⁵

František Antoš napadal rozhodnutí krajského soudu z několika důvodů:

1) Podle jeho vyjádření v odvolání soud pochybil, když neuznal Jarmilu Schreyerovou vinnou trestným činem velezrady, ačkoliv dle prokurátora k tomu všechny provedené důkazy - především výpověď Jarmily Schreyerové - odpovídaly.

2) Taktéž nesouhlasil se zproštěním žaloby Růženy Šíповé z trestného činu nedovoleného ozbrojování.

3) U Růženy Šíповé a Václava Loudy pak požadoval překvalifikování jejich majetkové trestné činnosti z podílnictví na trestný čin dle § 245 odst. 1 - rozkrádání národního majetku.

4) Hlavní část však obsahoval čtvrtý bod odvolání, kde nesouhlasil s výší trestu, která byla udělena Karlu Glanzovi, Dagmar Šimkové, Miroslavu Sovákovi a Janu Říhovi. Pochybení soudu viděl v nesprávném posouzení společenské nebezpečnosti. U Karla Glanze a Dagmar Šimkové vytýkal neoprávněné použití § 30 pro snížení výše trestu pod trestní sazbu uvedenou ve zvláštní části trestního zákona. „...jde o osoby krajně nebezpečné našemu zřízení, již svým třídním původem a že svoji trestnou činnost prováděli cílevědomě se zaměřením přispět ke zvratu poměrů v republice, soustavně od roku 1948 až do svého zatčení.“³⁶ U Miroslava Sováka akcentuje to, že soud nevzal v úvahu už jeho předchozí

³⁵ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Marta Šimková (rozsudek skupiny Sekyrka a spol.)

³⁶ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (z odvolání Františka Antoše ve věci Dagmar Šimkové

restnou činnost.³⁷ A u Jana Říhy vidí vyšší nebezpečnost v motivaci Jana Říhy pomoci s ukrytím Šípových zbraní.

V návrhu k těmto uvádí: „*Navrhuji Nejvyššímu soudu, aby rozsudek krajského soudu, pokud jde o trest odnětí svobody u Glanze, Šimkové, Mir. Sováka a Jana Říhy zrušil a vyměřil trest odnětí svobody podstatně vyšší, zvláště u Glanze a Šimkové, kteří jsou vyloženými třídními nepřáteli.*“³⁸

Proti rozsudku krajského soudu se ohledně své osoby odvolal také Jan Říha.

Nejvyšší soud zasedal v pětičlenném senátu složeném z předsedy senátu Dr. Jaroslava Nováka a členů senátu Josefa Kratochvíla, Josefa Stankuše, Dr. Antonína Karpíška, Dr. Otakara Heráfa.³⁹ Jednání probíhalo v budově justičního paláce dnešního Vrchního soudu v Praze dne 1. července 1954.

Po úvodních procedurách se přistoupilo k přednesu podstatných náležitostí z důkazních materiálů, následovalo vyjádření všech obžalovaných. Z těchto vyjádření stojí za pozornost vyjádření Dagmar Šimkové, která poukazuje na zjevné porušení svých práv a v němž vysvětluje i to, proč se liší její výpověď před soudem a v protokolech: „*Administrativní protokoly se nezakládají na pravdě. Glanz mě nežádal o žádné zprávy. Rovněž prokurátorský protokol je nesmyslný. Podepsala jsem jej jen proto, že mi p. prokurátor řekl, že u soudu budu mít možnost, abych vše vysvětlila. Po hlavním líčení jsem žádala, abych byla předvedena k prokurátoru, abych věc mohla objasnit. Poněvadž jsem předvedena nebyla, zahájila jsem na protest pětidenní hladovku.*“⁴⁰

Nejvyšší soud pak ve všech bodech vyhověl odvolání Františka Antoše.

1) Jarmilu Schreyerovou uznal vinnou trestným činem velezrady dle § 78 odst. 1, písm. a) a písm. c) a vyměřil ji trest odnětí svobody v délce 12 let a k propadnutí celého jmění.

2) Nedovoleným ozbrojováním u Růženy Šípové se Nejvyšší soud v rozsudku vůbec nezabývá a tento podnět z odvolání krajského prokurátora nijak neřeší.

3) Majetkovou restnou činnost u Růženy Šípové a Václava Loudy soud překvalifikoval dle požadavku prokurátora, zdůvodnění je však velmi pochybné. Tresty

³⁷ Miroslav Sovák měl již v minulosti přispět k vyzbrojení protistátní skupiny

³⁸ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (z odvolání Františka Antoše ve věci Dagmar Šimkové)

³⁹ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (zápis z líčení před Nejvyšším soudem v Praze)

⁴⁰ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (zápis z líčení před Nejvyšším soudem v Praze)

oběma zpřísnil. Růžena Šípová byla odsouzena na šest měsíců nepodmíněně a Václav Louda na sedm měsíců nepodmíněně.

4) Ve věci zpřísnění trestního postihu Karla Glanze, Dagmar Šimkové a Miroslava Sováka, rozhodl soud výrazným navýšením: u Karla Glanze na dvojnásobek - 14 let, u Dagmar Šimkové o 7 let na 15 let trestu odnětí svobody a u Miroslava Sováka z 1,5 roku na 2,5 roku.

Za pozornost stojí v případě Dagmar Šimkové pasáž jí věnovaná v odůvodnění rozhodnutí: „...*prvý soud odůvodnil snížení trestu pod hranici zákonné sazby zejména jejím mládím a tím, že se dostala do trestné činnosti ještě v době, kdy byla vychovávána v rodinném prostředí, které bylo krajně nepřátelské k lidově demokratickému zřízení. I když je tento závěr správný, nezmenšuje to nijak váhu její viny... Její vystoupení před odvolacím soudem pak ukázalo hluboce zakořeněnou její nenávist k lidově demokratickému zřízení, při které nelze počítat ani při jejím mládí s její brzkou nápravou...*“⁴¹

Zajímavé poznatky přináší také srovnání rozsudků v jednotlivých případech.⁴²

4.3. Výkon trestu

Dagmar Šimková byla tedy odsouzena k 15 letům trestu odnětí svobody. Během 12 let, která ve vězení strávila, vystřídala několik věznic – v Českých Budějovicích (15. 10. 1952 – 9. 1. 1954), v Písku (10. 1. 1954 – 19. 3. 1954), v Praze XIV (20. 3. 1954 – 25. 8. 1954), věznici a NPT v Pardubicích (s přerušeními od 26. 8. 1954 do 1. 1. 1960 a poté cca do roku 1966⁴³), NPT v Želiezovcích (11. 3. 1955 – 4. 8. 1955), NVÚ Opava a vazbu v Nitře (6. 8. 1955 – 15. 9. 1955 a 19. 10. 1955 – 3. 11. 1955).

V průběhu 50. let sledujeme pronikání sovětských vzorů a zkušeností do československého vězeňství, za čímž stojí s největší pravděpodobností působení sovětského poradce Ponomarenka, který se podílel na přepracování vězeňských předpisů, v nichž byl zaveden tzv. třídní výkon trestu:⁴⁴ „*K zajištění třídního výkonu trestu, k úspěšnému rozvíjení a správnému zaměření nápravně výchovné práce, dělíme odsouzené podle jejich třídního a politického profilu s přihlédnutím k spáchanému trestnému činu...*“⁴⁵ Jednou z „kategorií“

⁴¹ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. T 2/54 (z odůvodnění Nejvyššího soudu)

⁴² Více v příloze č. 3

⁴³ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková - ve spisu není stránka, kvůli níž nebylo možné přesně rekonstruovat

⁴⁴ Českoslovenští političtí vězni, s.21

⁴⁵ Činnost nápravných zařízení MV ČR v roce 1959

pro výkon trestu byli také „*Odsouzené z řad třídních nepřátel a jejich přísluhovačů, agenti nepřátelských rozvědek, vedoucí ilegálních skupin a iniciátoři protistátní trestné činnosti*“⁴⁶, mezi něž spadala právě Dagmar Šimková. Tyto vězeňkyně neměly v rámci výkonu trestu právo na žádné doprovodné aktivity (např. samosprávy odsouzených, zájmová činnost apod.), byly „*především zaměstnávány fyzickou prací a je jim zamezen vliv na ostatní vězně.*“⁴⁷ Tato fyzická práce měla mnoho podob, kupříkladu v NPT Želiezovce se jednalo o zemědělské práce („*...tábor s určením na práci na poliach a na farmách při pestovaní poľnohospodárskych plodín, při chove dobytka a oštípaných.*“⁴⁸)

Většinu délky výkonu trestu však strávila Dagmar Šimková ve věznici v Pardubicích. Ta nejprve v letech 1949 – 1952 sloužila jako trestní ústav pro ženy, který spravovalo ministerstvo spravedlnosti, v létě roku 1952 byl tajným rozkazem ministra národní bezpečnosti zřízen Státní vězeňský ústav Pardubice.⁴⁹ Sem byly umístovány odsouzené ženy s tresty vyššími deseti let, a to bez ohledu na to, zda se jednalo o „protistátní“, retribuční nebo kriminální vězeňkyně.⁵⁰ Pro politické vězeňkyně se situace v pardubické věznici změnila v listopadu 1953, kdy bylo na budově B vybudováno zvláštní oddělení pro „nejnebezpečnější“ politické vězeňkyně, tzv. „HRAD“. Sem bylo přemístěno a zároveň ve dvou celách izolováno 64 žen.⁵¹

Zaměříme-li se na „právní“ rámeček výkonu trestu v této době, základní ustanovení k účelu trestu nacházíme již v § 17 trestního zákona č. 86/1952 Sb.: „*Účelem trestu je a) zneškodnit nepřátele pracujícího lidu b) zabránit pachateli v dalším páchání trestných činů vychovávat ho k tomu, aby dodržoval pravidla socialistického soužití c) působit výchovně na ostatní členy společnosti*“. Zejména zde pak zdůrazníme ustanovení § 17 odst. 2: „*Výkonem trestu nesmí být ponížena lidská důstojnost.*“

Dalším dokumentem upravujícím na celostátní úrovni podmínky výkonu trestu byl v letech 1955 – 1965 Řád pro nápravně pracovní tábory Ministerstva vnitra ze dne 1. 4. 1955, který byl vydán „*...k zavedení správného režimu v nápravně pracovních táborech, který má pomáhat v převýchově vězňů...*“⁵² Řád byl však určen pouze pro služební potřebu, čímž se stal nedostupným pro vězně, kteří tak neměli představu o svých právech a povinnostech, které

⁴⁶ Tamtéž

⁴⁷ Tamtéž

⁴⁸ Vazenstvo na Slovensku

⁴⁹ Ztratily jsme mnoho času, s. 30

⁵⁰ Navíc byli tzv. „státně bezpečnostní“ vězni dále rozděleni podle třídní příslušnosti, délky trestu (nad a pod 10 let) a zdravotní klasifikace (skupiny A; B; C; D) – Ztratily jsme mnoho času, s. 31

⁵¹ Klíč, podle něhož byly ženy vybírány, zůstává nejasný. Na tomto oddělení byly kromě D. Šimkové umístěny také F. Zemínová, A. Kleinerová, V. Charvátová, M. Zenáhlíková, D. Skálová, R. Vacková, N. Svobodová, J. Štěpničková a další. (tamtéž).

⁵² Řád pro nápravně pracovní tábory MV, 1955

zakládal tento řád.⁵³ Ustanovení tohoto řádu jsou velmi striktní a tvrdá. O poznání tvrdší pak mnohdy byla vlastní realita věznic, neboť srovnáme-li svědectví Dagmar Šimkové s jednotlivými ustanoveními tohoto řádu, zjistíme, že nebyl ze strany dozorců často respektován ani ten, a tak byly podmínky, jež ve věznicích panovaly, velmi drsné. O tom, jaké podmínky ve věznicích v 50. a 60. letech panovaly, se dozvídáme z řady pramenů, z nichž bezpochyby nejsilněji zapůsobí vzpomínky právě Dagmar Šimkové, které vyšly knižně.⁵⁴

Např. ustanovení o pracovní době v hlavě V. odst. 51 Řádu pro NPT říká: „*Délka pracovní doby pro vězně v táborech je 48 hodin týdně při osmihodinové denní pracovní době.*“⁵⁵ Ve skutečnosti byly vězeňkyně nuceny k fyzicky namáhavé práci, která na nich často navždy zanechala své stopy.⁵⁶ K tomuto bodu můžeme citovat z poznámek Dagmar Šimkové např.: „*Začala doba žní. Pracovní doba se prodloužila. Pracujeme teď od úsvitu do tmy. Jsme vyčerpané vedrem a těžkou prací. Studentka Helenka uklouzla na mlátičce a stroj jí utrlh nohu po koleno. Večer se vracíme do lágru vyprahlé žízni... Nemohu únavou ani jíst.*“

Dále v hlavě IV. odst. 33 je uvedeno: „*Ženy odsouzené za protistátní trestné činy se rozmisťují a jsou drženy odděleně od ostatních žen.*“⁵⁷ Ve skutečnosti byly politické vězeňkyně na ubikacích společně s vražedkyněmi, vysokoškolsky vzdělané ženy s prostitutkami a zlodějkami. Šimková se k tomuto vyjadřuje například následovně (o věznicích v Želiezovcích): „*To víš, to jsou ty zasrané dámy z Pardubic,*“ přidává se do hry Kroupová, která dávala vlastním dětem pod jazyk pijavice, jež jim den po dni vysávaly krev, až děti umřely. ...*Mlčíme. Jsme v menšině, roztroušené po všech železovských lágrech, obklopené nenávistí. ...Je to místo nelákavé, jako pustý hrob. Všechno se tu může stát, nevyšetřeno, nepozorováno, nezaznamenáno d protokolu.*“⁵⁸

Řád pro NPT zmiňuje také hygienické podmínky, a to v hlavě IV. odst. 37 a 38: „*Ubytovací budovy pro vězně musí být suché, teplé a světlé. ... Teplota má být v zimě nejnižší 16°C. V budovách, kde jsou umístěny ženy, se zřizuje místnost hygieny s nejnutnějšími potřebami.*“ Skutečný stav nicméně ani v tomto případě neodpovídal. Ženy bydlely v ubikacích, na kterých se v zimě netopilo, mnohé z nich v zimě trpěly těžkými omrzlinami, teplá voda byla k dispozici pouze jednou týdně a hygienické podmínky byly neúnosné. Dle vzpomínek Dagmar Šimkové např.: „*Obouvám si gumové holínky. Zřejmě se do nich někdo*

⁵³ KÝR, Aleš. Zacházení s vězni na území ČSR, c.d., s. 61

⁵⁴ Zejména v publikacích „Byly jsme tam taky“ a publikace T. Bursíka „Ztratily jsme mnoho času... Ale ne sebe!“

⁵⁵ Řád pro nápravně pracovní tábory MV, 1955

⁵⁶ « Ženy zde byly využívány na nekvalifikovanou těžkou manuální práci, vykládání vagonů s uhlím, přenášení nákladů cihel apod. Podle vyjádření vězeňského lékaře ženy, které zde pracovaly delší dobu, měly natolik porušeny ženské orgány, že nemohly v budoucnu otěhotnět.“ (Ztratily jsme mnoho času.... Ale ne sebe!, s. 27)

⁵⁷ Řád pro nápravně pracovní tábory MV, 1955

⁵⁸ Byly jsme tam taky, s. 42 - 43

v noci vymočil. Klopýtám blátem se slamníkem na hlavě na dvůr. V šeru jsem zakopla o starou cikánku, která dřepí uprostřed dvora a vykonává svoji potřebu, protože se jí nechce stát dlouhou frontu před jediným, věčně ucpaným záchodem.“⁵⁹

Zejména na začátku 50. letech byly obzvláště kruté metody vyšetřovatelů při výsleších, o čemž svědčí kromě protokolů také text z brožury Výslech: „Vyslýchat 4 hodiny denně je jako vůbec nevyslýchat. Takový krátký výslech nemůže přinést očekávaný výsledek. Vyslýchat je třeba 10 až 12 hodin denně a dobu rozdělit tak, aby nebyla souvislá, aby vyšetřující orgán mohl načerpat síly k dalšímu výslechu. Přerušeni je nejlépe volit v době, kdy vězeň podle vězeňského řádu má nejméně možnost si odpočinout.“⁶⁰ Tento hrůzný stav potvrzují ve svých vzpomínkách také samy vězeňkyně (kromě Dagmar Šimkové také např. Vlasta Charvátová, Dagmar Skálová, Helena Kučerová a další). Dagmar Šimková k tomuto tématu uvádí např.: „Byla jsem u jednoho z těch nekonečných výslechů, kdy se referenti vystřídali, pojedli oběd a večeři a skončili službu a nastoupili noví. Stála jsem již mnoho hodin, nikdo si mne nevšímal, jako bych přestala existovat. Žádala jsem zahanbeně, abych mohla jít na záchod. ...Po další hodině mě moje tělo přemohlo. Potřeba, která se nemá zdržovat, zaplavuje koberec. „Vyhod' ji, svini pochcanou!“ zuří ten (referent, pozn. aut.), který mluvil o socialistické lidskosti...“⁶¹

I další podmínky ve výkonu trestu byly neúnosné, jak se dozvídáme z líčení Šimkové i dalších žen. Vzácné nebyly případy lesbických vztahů mezi vězeňkyněmi, hrubé a vulgární chování. S lesbickými vztahy byla během svého věznění častokrát přímo konfrontována také sama Šimková: „Přeložili mne na dílnu mezi samé lesbičanky. Bezmocně se snažím odvrátit jejich pozornost od věčného myšlení na soulož. Donekonečna vypravuji romány, pohádky, filmy. Proti mně sedí tatča Anděla se svou mamčou. Navlékáme korálky. Kdykoliv pozvednu oči, setkají se se šíleným žárem Anděly. ...Bojím se jít na umývárnu, všude číhají tlupy tatčů na novou kořist.“⁶²

Na tomto místě je nutno konstatovat, že v pardubické věznici se situace mírně zlepšila k 1. srpnu 1955, kdy byl jejím náčelníkem jmenován por. Jaroslav Huňáček – byla znovu umožněna četba denního tisku, poslech rozhlasu a také podmínky na pracovištích se staly přijatelnějšími.⁶³

⁵⁹ Byly jsme tam taky, s. 44

⁶⁰ AMV, f. H-787-7, brožura Výslech, s. 17

⁶¹ Byly jsme tam taky, s. 33

⁶² Tamtéž, s. 134 - 135

⁶³ Ztratily jsme mnoho času, s. 43

Zdá se až neuvěřitelné, že ani v těchto podmínkách Dagmar Šimková nepodlehla morální ani osobní degradaci a dokonce byla schopna vytrvale se stavět proti „moci shora“ a být oporou svým spoluvězeňkyním.

4.3.1. „Účel převýchovy není plněn“

Tak jako na svobodě, i ve vězení rozhodla se Dagmar Šimková nesklopit hlavu a bojovat proti režimu a jednání, s nimiž nesouhlasila. V jejím osobním spise tak můžeme nalézt celkem 10 záznamů – hlášení ke kázeňskému řízení, které svědčí jak o jejím vytrvalém vzdoru, tak také o tvrdých následcích, které vyvolal. Citujme alespoň z některých:

V roce 1956 se tak postavila proti tomu, jak bylo zacházeno s její matkou: „... přiskočila k přísl. A mávajíc rukou se rozkřikla to vám nikdy neodpustím jak se chováte k mé matce obě pak odsouzeny měli jen výhružný výraz obličeje.“⁶⁴ Za toto chování byla Dagmar Šimková potrestána 2 dny korekce a 3 měsíci odnětí tábtorových výhod.

Další z hlášení je např. z roku 1957: „...byla vyzvána, aby se zúčastnila brigády na úpravě odst. pásma. Jmenovaná se vůbec nedostavila a prohlásila, že nepřijde i když bude ještě potrestána, přesto že má již zaražené výhody. Je prý slabá po špatné stravě kterou zde dostává.“⁶⁵ Trest na sebe nenechal dlouho čekat, a tak dostala Šimková 2 měsíce odnětí výhod.

Další z hlášení je např. z roku 1957 kdy: „Napsala závadný dopis, ve kterém hrubým způsobem uráží LD zřízení a přísl. MV.“⁶⁶ Vzápětí přišel trest – 3 dny korekce.

Další hlášení pochází např. ze dne 13. 5. 1958: „...Když jsem se dotazovala, proč nenastoupila, řekla, že proto má své důvody a proto nenastoupí. Chovala se drze... pracovní výkon slabý, v prům. 50 %.“ Za toto chování byla Šimková potrestána 5 dny korekce.

Nebo v roce 1959: „Neuposlechla rozkazu a nenastoupila na směnu, která byla nutná... Dne 26, 27 a 28 si... dělaly z toho smích, že za to nebyly potrestány.“⁶⁷ Následoval trest 2 měsíce odnětí tábtorových výhod. V prosince téhož roku za „nenastoupení na povinnou nedělní směnu“ – 10 dnů korekce a 3 měsíce odnětí výhod.

Dále zahájila také 17. června 1956 v Pardubicích osmidenní hladovku, protože „jsem si stěžovala na poměry v NPT Želiezovce a přesvědčila jsem se, že dosud nebyla zjednána patřičná náprava.“⁶⁸

⁶⁴ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková

⁶⁵ Tamtéž

⁶⁶ Tamtéž

⁶⁷ Tamtéž

⁶⁸ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková (protokol o výpovědi ze dne 18. 6. 1956)

Sám kpt. Jaroslav Huňáček, náčelník NPT, ve svém posudku na Dagmar Šimkovou uvádí: „V době výkonu trestu byla 10x kázeňsky trestána pro hrubé porušování řádu, odmítání nastoupit do zaměstnání, hrubých urážek příslušníků MV, k odmítání úklidu v táboře, psaní závadných dopisů, ve kterých hrubým způsobem uráží lid. demokratické zřízení a příslušníky MV, šití nepovolených věcí pro svoji potřebu.“ „...v NPT se stává mluvčí nejreakčnějších živlů, jejichž společnost vyhledává jak na pracovišti, tak i na bloku, kde je ubytována.“ „...Z celkového chování ve výkonu trestu je zřejmé, že na svém nepřátelském poměru k lidově demokratickému zřízení setrvává a že svým chováním v trestu hrubě narušuje veškeré úsilí, směřující k plnění účelu trestu.“⁶⁹

Z těchto hlášení je patrné, že Dagmar Šimková se vytrvale stavěla proti tlaku vězeňských dozorců. Protestovala proti podmínkám, jež ve věznicích panovaly (tvrdé pracovní podmínky, vyčerpání, špatná strava...) a vnitřní integritu si udržovala také tím, že nedělala tomuto režimu ústupky, nehodlala přistoupit na svoji „převýchovu“ a dozorcům to dávala jasně najevo (odmítání služby, vzdorovité chování...). Kromě výše uvedených kázeňských trestů byla Šimková také trestána tak, že nebylo vyhověno žádostem její tety Anny Kvochové o návštěvu.

Během pobytu v NPT v Pardubicích měla Dagmar Šimková možnost trávit čas ve společnosti řady významných žen, s nimiž pobývala na výše uvedeném oddělení přezdívaném „HRAD“. Nuzné podmínky a šikanu dozorců se tyto ženy snažily překonávat také společným studiem v řadě rozličných oborů lidského vědění. Šimková se tak účastnila „přednášek“ „vyakčňené“ univerzitní profesorky Růženy Vackové (později vydány knižně pod názvem Vězeňské přednášky“), od dalších vězeňkyň se učila cizím jazykům či historii: „Když je dobrá služba a nechá nás na pokoji, začne naše akademické odpoledne. Sejdeme se na záchodě nebo na umývárně, posadíme se na bedny..., posloucháme přednášky a horlivě si píšeme poznámky. Růženka přednáší ze svého oboru, archeologii a estetiku. Nina⁷⁰ nás učí různé cizí jazyky, Járinka přednáší historii, každý něčím přispěje.“⁷¹

Kromě těchto protestů se však Dagmar Šimková odhodlala k činu ještě většímu – k útěku. Dne 5. srpna 1955 byla zrovna ve výkonu trestu v NPT Želiezovce. Jak se dozvídáme z obžaloby okresního prokurátora, byla Šimková společně s dalšími vězeňkyněmi ve 4 hodiny ráno vypravena k práci na mlátičku ve Velkém Dvoře. Prokurátor dále pokračuje, že když

⁶⁹ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková (posudek ze 17. 6. 1960)

⁷⁰ Jedná se o katolickou spisovatelku Ninu Svobodovou

⁷¹ Byly jsme tam taky, s. 82

dorazili na místo, nebyla ještě mlátička připravena a obilí přivezeno, tak se zde čekalo cca ½ hodiny. V této době Šimková zjistila, že strážníci na ni nedávají pozor, a tak z místa nepozorovaně utekla. Jejím cílem bylo dostat se přes hranice do Rakouska a odtud do Austrálie.⁷² Útěk se jí tedy vydařil – schovala se v nedalekém poli kukuřice a poté v lijáku utíkala dál k obcím Nýrovce a Šurany. Ve večerních hodinách se vyčerpaná schovala do panáku na poli a usnula. Druhý den v 6 hodin ráno ale místní začali panáky sklízet, a tak se stalo, že zemědělci „sklidili“ také Dagmar Šimkovou. Předali ji místnímu ČSSS a odtud byla eskortována SNB na stanici do Velkých Lovosic. Poté byla převezena na stanici StB v Šuranech a podrobena výslechu. Večer byla převezena do krajské věznice v Nitře, kde zůstala do 14. září 1955.

Za útěk byla Dagmar Šimková souzena před Okresním soudem v Želiezovcích dne 6. září 1955 pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí dle § 171 písm. b) tr. zák.⁷³ a trestný čin pokusu o opuštění republiky dle § 5 odst. 1 tr. zák. a § 95 odst. 1 tr. zák. Za tento trestný čin byla odsouzena k trestu odnětí svobody na 3 roky. Proti rozsudku se odvolal okresní prokurátor, který ve svém odůvodnění uvedl, že okresní soud uložil nízký trest a neuložil vedlejší trest ztráty čestných práv občanských. Proto byla Dagmar Šimková následně souzena Krajským soudem v Nitře dne 7. října 1955.

Krajský soud vzal v potaz při výměře trestu jako polehčující okolnost doznání obviněné, jako přitěžující okolnost pak to, že trestný čin provedla z nepřátelství k lidově demokratickému zřízení. Tak rozhodl, že okresní soud správně uložil trest odnětí svobody v délce 3 let dle § 19 odst. 1 tr. zák. a že tento trest bude dostatečný k dosažení účelu trestu dle § 17 tr. zák. Ve věci ztráty čestných práv občanských konstatoval, že okresní soud tento vedlejší trest neuložil s odůvodněním, že Šimková již dostala uvedený trest dříve v délce 10 let rozhodnutím Krajského soudu v Českých Budějovicích, a protože se jedná o nejvyšší možnou dobu, nelze jí již tento trest uložit. Krajský soud v Nitře nicméně argumentoval, že jej dostala za jiný trestný čin, a proto je možné trest v některých případech (jako je tento) přesto uložit. Proto na základě této argumentace byla kromě trestu odnětí svobody Dagmar Šimková odsouzená také trestem ztráty čestných práv občanských dle § 44 odst. 1 a dále dočasné ztráty čestných práv občanských uvedených v § 44 odst. 2 na dobu 3 let.⁷⁴

⁷² NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková

⁷³ „Kdo uprchne stráží nebo z vazby“

⁷⁴ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková (rozsudek Krajského soudu v Nitře ze 7. 10. 1955)

Přestože úřední dokumenty v jejím spisu mohou vzbuzovat podezření, že útěk plánovala, ze vzpomínek Dagmar Šimkové i ze způsobu provedení útěku vyplývá, že se jednalo o čin nepřipravený a nepromyšlený, k němuž se odhodlala především proto, že už nedokázala dále snášet velmi tvrdé podmínky, které panovaly v NPT Želiezovce. Jak sama uvádí: „...*a asi je (tato bitva, pozn. aut.) předem prohraná. Ale musím, musím změnit svůj život!*“⁷⁵ a „*Když mne chytí, do Želiezovců už mě nepustí. Nejspíš to budou Pardubice a tam mamka a celá moje početná vězeňská rodina.*“⁷⁶ V tom se nemýlila, do Pardubic byla převezena 16. září 1955, aby zde ve společnosti své matky a jiných politických vězeňkyň strávila několik dalších let.

4.3.2. Žádosti o milost a amnestie

První dvě žádosti o milost pro Dagmar Šimkovou přišly již v roce 1954. V prosinci tohoto roku adresovala Anna Kvochová z Klatov, teta Dagmar Šimkové, prezidentu republiky dvě žádosti o milost v rámci chystané amnestie při příležitosti jeho sedmdesátých narozenin. Ve svých dopisech žádá o milost pro svoji švagrovou Martu Šimkovou (matku Dagmar), která prý se dopustila trestného činu z nerozvážnosti, a dále pro Dagmar Šimkovou, která se měla provinit pouze z mladické nerozvážnosti. Žádosti přijala Krajská prokuratura v Českých Budějovicích dne 3. 12. 1954 a 27. 12. 1954. Krajský prokurátor žádosti vyhodnotil, nedoporučil jejich kladné vyřízení a souhlasil s tím, aby šetření o žádosti nebylo prováděno. Žádosti převzal Krajský soud v Českých Budějovicích, který o nich jako nalézací rozhodl dne 8. 1. 1955 a 19. 3. 1955. První žádost soud zamítl s odůvodněním, že Šimková svým vystupováním před soudem i chováním projevuje nenávist vůči lidově demokratickému zřízení, druhou zamítl rovněž.

Další jednání o amnestii pro Dagmar Šimkovou proběhlo před Krajským soudem v Českých Budějovicích dne 21. ledna 1955. Předmětem jednání byl návrh krajského prokurátora o rozhodnutí podle § 204 tr. ř. o změně výměry trestu u odsouzených Jaroslava Šípa, Karla Glanze, Dagmar Šimkové a Jana Říhy.

V dalším textu se zaměříme pro potřeby naší práce pouze na část věnovanou Dagmar Šimkové. V jejím případě soud rozhodoval podle § 204 tr. ř. (změna výměry trestu) ohledně § 7 odst. 2 (návod a pomoc) a § 237 odst. 1, písm. a) a odst. 3 tr. zák. (porušení tajemství listovního a tajemství dopravovaných zpráv). Na tyto trestné činy se vztahovala v čl. II amnestie prezidenta republiky ze dne 4. 5. 1953. Dagmar Šimkové tak byl ve smyslu § 204

⁷⁵ Byly jsme tam taky, s. 53

⁷⁶ Byly jsme tam taky, s. 55

tr. ř. stanoven za neamnestovatelné trestné činy velezrady dle § 78 odst. 1, písm. c), odst. 2, písm. a tr. zák. a vyzvědačství podle § 86 odst. 2 a tr. zák. trest odnětí svobody na 10 a ½ roku a z trestu odnětí svobody za trestný čin pomoci ke zběhnutí byl amnestován dosud neodpykaný trest ve výši 4 a ½ roku.⁷⁷ Krajský soud své rozhodnutí odůvodnil tím, že nejaktivnější činnost projeví Šimková i Glanz právě při pomoci ke zběhnutí (§ 7 odst. 2, § 273 odst. 4 tr. zák.). a přihlédl také k původnímu doznání obviněných, k jejich tíživým rodinným poměrům a u Šimkové k jejímu mládí.

Proti tomuto usnesení podal stížnost krajský prokurátor František Antoš. Svoji stížnost odůvodnil tím, že krajský soud nepřihlížel k třídnímu původu odsouzených, kteří jsou oba třídními nepřáteli, a k tomu, že hlavní těžiště obou odsouzených spočívalo v neamnestovatelných trestných činech. Proto navrhl Nejvyššímu soudu, aby usnesení krajského soudu zrušil a stanovil nový trest odnětí svobody podstatně vyšší, který by odpovídal společenské nebezpečnosti v jednání odsouzených. Z tohoto odvolání je patrné, že Antoš buď nedokázal či záměrně nechtěl reflektovat hlavní náplň trestné činnosti Šimkové a Glanze, která spočívala v pomoci ke zběhnutí, a také některé polehčující okolnosti, jež opodstatněně uváděl krajský soud. Důvodem tohoto jeho pohledu bylo, jak se autoři domnívají, jak nedostatečné právní vzdělání (viz medailonek prokurátora Antoše), tak i politicko-ideologické posuzování trestných činů. O výsledku této jeho stížnosti však nemáme bližších informací, neboť příslušné dokumenty ve spisu chybí.

Poté opět zažádala o milost pro Dagmar její teta Anna Kvochová, a to 19. 8. 1956 při příležitosti amnestie pro ty, kteří opustili republiku, a také proto, že po XX. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu byla na celostátní konferenci Komunistické strany Československa ohlášena postupná revize všech procesů a rozsudků, týkajících se politických zločinů. Žádá proto o to, aby trest Dagmar byl znovu posouzen a byl jí zbytek trestu prominut.⁷⁸ I tentokrát byla žádost Krajským soudem v Českých Budějovicích zamítnuta, a to s odůvodněním, že „...spáchala trestný čin z třídního nepřátelství vůči lidově demokratickému zřízení... Nelze předpokládati, že by dosavadní část odpykaného trestu splnila svůj účel převýchovy...“⁷⁹

Další amnestie pro Dagmar Šimkovou byla řešena při příležitosti amnestie prezidenta republiky z 1. 12. 1957. O jejím použití v tomto případě rozhodoval Krajský soud v Českých

⁷⁷ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková

⁷⁸ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková

⁷⁹ Tamtéž

Budějovicích dne 3. března 1958. Prokurátor navrhl postup dle čl. V písm. e) citované amnestie, dle kterého „*se rozhodnutí nevztahuje na osoby, které ve výkonu trestu hrubým způsobem narušují úsilí směřující k splnění účelu trestu*“.⁸⁰ Soud se tak usnesl, že by bylo možné použít čl. I písm. 5⁸¹ na dosud neodpykaný trest odnětí svobody v trvání 1 rok, který jí zbyl za trestný čin pomoci ke trestnému činu zběhnutí. Soud vycházel mj. hodnocení npor. Huňáčka, náčelníka NPT 1 v Pardubicích, kde Šimková pobývala. Vzhledem k tomu, že dle jeho zprávy Šimková „*...na svém nepřátelském poměru k lidově demokratickému zřízení setrvává a že svým chováním v trestu i hrubě narušuje veškeré úsilí směřující k splnění účelu trestu*...“⁸², rozhodl soud, že dle čl. V písm. e) se na ni amnestie prezidenta republiky nevztahuje.

Další amnestie prezidenta republiky byla vydána k 9. 5. 1960 při příležitosti výročí osvobození ČSR sovětskou armádou. Tak dne 14. 7. 1960 rozhodoval Krajský soud v Českých Budějovicích o tom, zda je Dagmar Šimková této amnestie účastna, a to dle č. I odst. 1, podle kterého se amnestie vztahuje i na trestné činy proti republice, tedy i na trestný čin velezrady, za který si odpýkala trest odnětí svobody Šimková. Avšak vzhledem k jejímu chování ve výkonu trestu dle posudku npor. Huňáčka (přítížil jí také útěk v roce 1955), rozhodl soud, že dle čl. VI⁸³ se na ni amnestie prezidenta republiky nevztahuje. Dagmar Šimková se proti tomuto usnesení dne 22. 7. 1960 odvolala (poukazovala např. na příliš vysoké pracovní normy a na podmínky ve výkonu trestu, které ji donutily uskutečnit útěk apod.). Nejenže se nedomohla amnestie, musela navíc absolvovat ještě pohovor, kde musela vysvětlit důvody těchto svých stížností⁸⁴.

Další amnestie prezidenta republiky byla vydána k 9. 5. 1962, ze stejných důvodů jako v amnestii předešlé, rozhodl Krajský soud v Českých Budějovicích dne 22. 5. 1962, že amnestie se dle čl. 5 písm. c)⁸⁵ Dagmar Šimkovou nevztahuje.

⁸⁰ Amnestie prezidenta republiky ze dne 1. 12. 1957

⁸¹ Tamtéž: „*Promijím z trestů, které byly nebo budou pravomocně uloženy soudem za trestné činy nebo přestupky spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí. Z trestů odnětí svobody tři roky s výjimkou trestů uložených za trestné činy uvedené v čl. IV., z trestů uložených za tyto trestné činy však promijím zbytky trestů, nepřevyšují-li šest měsíců a tresty do šesti měsíců.*“

⁸² NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková (usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze 3. 3. 1957)

⁸³ „*...nevztahuje na osoby, které ve výkonu trestu hrubým způsobem soustavně narušují úsilí směřující ke splnění účelu trestu*...“ Amnestie prezidenta republiky ze dne 9. 5. 1960:

⁸⁴ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková (záznam o pohovoru z 16. 9. 1960)

⁸⁵ „*...Toto rozhodnutí se nevztahuje ... na osoby, které soustavně hrubým způsobem narušují výkon trestu nebo ve výkonu trestu dosud aktivně projevují nepřátelský poměr k socialistickému zřízení.*“ Amnestie prezidenta republiky ze dne 9. 5. 1962

Následují další a další negativní posudky, které konstatují, že Dagmar Šimková neplní pracovní normy, její chování je neukázněné, stává se mluvčí nejreakčnějších živlů a celkově že setrvává v nepřátelském poměru k lidově demokratickému zřízení a že výkon trestu neplní svůj účel.

Až v roce 1965 přišla dlouho očekávaná amnestie, která se vztahovala i na Dagmar Šimkovou. Byla to amnestie prezidenta republiky ze dne 9. 5. 1965, o účasti Šimkové pak rozhodoval opět Krajský soud v Českých Budějovicích dne 10. 5. 1965. Soud konstatoval, že nebyly zjištěny žádné okolnosti, které by vylučovaly použití amnestie dle čl. VI a VII odst. 1 - 5, a proto byla Dagmar Šimkové dle čl. III odst. 1⁸⁶ prominuta polovina zbytku trestu odnětí svobody v trvání 11 měsíců a 15 dní.

Zde si dovolíme pouze malou poznámku týkající se obsahu amnestie. Srovnáme-li jednotlivé amnestie prezidenta republiky z předchozích let s touto amnestií, je zde patrný vliv začínajícího politického uvolnění roku 1965. Především v trestných činech, na něž se amnestie nevztahovaly, je to patrné – od původních trestných činů velezrady a vyzvědačství a dalších politických a hospodářských trestných činů proti republice, které až do roku 1962 nebyly amnestovatelné, můžeme pozorovat jisté uvolnění již v amnestii z 9. 5. 1962, která amnestuje i trestné činy proti republice, zachovává však podmínku řádného chování ve výkonu trestu a hovoří také o nepřátelském poměru k lidově demokratickému zřízení. Oproti tomu amnestie z 9. 5. 1965 znamenala výraznou „racionalizaci“ a odklon od této ideologie – mezi neamnestovatelné trestné činy řadí trestné činy jako je například vražda, loupež, výtržnictví a další trestné činy nepolitického charakteru. Stejně tak již amnestie nehovoří o chování ve výkonu trestu či o poměru odsouzených k lidově demokratickému zřízení, což umožnilo propuštění i jedněch posledních politických vězňů, kteří byli v této době stále ve výkonu trestu, a mezi nimi také Dagmar Šimkové.

4.4. Rehabilitace

V dokumentech, které jsou v osobní složce Dagmar Šimkové v Národním archivu, se nachází dopis datovaný 5. srpna 1969, který zasílá advokát Dagmar Šimkové Dr. Horák do Západní Austrálie, v němž uvádí, že podal v zastoupení návrh na soudní rehabilitaci dle zák. č. 82/1968 Sb.

⁸⁶ „Promijím z trestů odnětí svobody, které byly pravomocně uloženy soudem za trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí odsouzeným, kteří jsou v den tohoto rozhodnutí ve výkonu trestu nepřetržitě více než 10 let, polovinu dosud neodpykaného zbytku trestu.“ Amnestie prezidenta republiky ze dne 9. 5. 1965

Dle jeho sdělení z 16. dubna 1971 se dovídáme, že návrh na soudní rehabilitaci byl zamítnut, protože podle zákona č. 82/1968 Sb. ve znění novely zákona č. 70/1970 Sb. a jeho ustanovení v čl. 3, odst. 2 soud zamítne v neveřejném zasedání návrh podaný osobou, která se zdržuje bez povolení v cizině. Dr. Horák uvádí, že soud zjistil, že se Dagmar Šimková nachází bez souhlasu československých orgánů od 1. září 1970 v zahraničí.^{87 88}

Na počátku devadesátých let se opět otevřela možnost napravovat křivdy spáchané před soudy dle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, přijatého dne 23. dubna 1990.

V případě Dagmar Šimkové rozhodl Krajský soud v Českých Budějovicích dne 5. října 1990 v neveřejném zasedání. Zrušil rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. února 1954 i na něj navazující rozsudek Nejvyššího soudu v Praze ze dne 1. července 1954.

Vzhledem k tomu, že se dle soudu na trestný čin pomoci k trestnému činu zběhnutí podle § 7 odst. 2 a § 273 odst. 1, písm. a), odst. 3 zák. č. 86/1950 Sb. rehabilitace podle § 2 odst. 1 zák. č. 119/1990 Sb. nevztahuje, byl udělen Dagmar Šimkové za čin rehabilitací nedotčený trest odnětí svobody na jeden rok, jehož výkon se podmíněně odkládá na tři roky.⁸⁹

Na žádost Dagmar Šimkové byl pak v neveřejném zasedání před Krajským soudem v Českých Budějovicích projednáván i návrh na zrušení tzv. zbytkového trestu, který ji byl vyměřen na základě posouzení před tímtož soudem dne 5. října 1990. Sama Šimková tento návrh podala 11. února 1993. Krajská prokuratura se k němu připojila vyjádřením ze dne 3. března 1993. Soud pak s odkazem na § 22b odst. 1 zák. č. 119/1990 Sb. ve znění zák. č. 47/1991 Sb. a zák. č. 633/1992 Sb. o soudních rehabilitacích rozhodnutí soudu z 5. října 1990 a zastavil trestní stíhání Dagmar Šimkové i dalších obviněných.⁹⁰

⁸⁷ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková

⁸⁸ Rehabilitace Dagmar Šimkové dle zákona č. 82/1968 v příloze č. 4

⁸⁹ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková

⁹⁰ Tamtéž

5. Závěr

V naší práci jsme se zabývali případem Dagmar Šimkové. Věnovali jsme se její trestné činnosti a době od zatčení, dále pak vlastnímu procesu až po vynesení konečného rozsudku, době strávené ve výkonu trestu a podmínkách zde panujícím a v poslední části pak také rehabilitacím v roce 1968 a v 90. letech.

Díky studiu archivních materiálů z Národního archivu jsme došli k několika závěrům. Co se týče první části, jež je zaměřena na trestnou činnost Dagmar Šimkové, podařilo se nám vysledovat a rozplést červenou nit celého případu dvou zběhů, který zahrnoval přes dvacet osob. Vycházíme-li z dobových materiálů a především pak z rehabilitačních rozsudků v roce 1968 a 1969 (zejména rozsudek s Věrou Černou), je nutným závěrem to, že přestože Dagmar Šimková vykonávala jisté aktivity, kterými vyjadřovala svůj nesouhlasný postoj s vládnoucím režimem, tato její činnost rozhodně nebyla tak závažného charakteru, jak bylo v celém procesu zdůrazňováno a rozhodně neměla charakter velezrady či vyzvědačství a v části lze pochybovat vůbec o jejich trestnosti.

Dalším závěrem, který jsme v této věci na základě spisů jednotlivých obžalovaných v celkem třech procesech učinili, je, že se nejednalo o žádnou organizovanou špionážní či jinou skupinu nebo síť, ale pouze o jednotlivé osoby, které v časové návaznosti poskytly dvěma zběhům úkryt a k tomu se v některých případech dopustily dalších politicky motivovaných trestných činů.

A dalším závěrem, k němuž jsme došli, je také to, že případ byl minimálně částečně vyvolán z popudů StB, jak vyplývá z jednotlivých spisů. Svědčí o tom jak postava jistého Jiřího Horáka, který měl být agentem přicházejícím na naše území ze Západního Německa, ale soud se jím nijak blíže nezabýval, tak také informace ze spisu Věry Černé, které jasně uvádějí, že při plánování útěku přes hranice jí byly některé možnosti uměle „podstrčeny“ právě ze strany orgánů bezpečnosti. Zda bylo motivem těchto provokací zatčení těchto osob, získání informací či jiná ambice, nevíme jistě. Předpokládáme však, že se nám i tuto zbývající část celé skládačky případu podaří získat studiem, konkrétně materiálů z ABS.

Na základě všech těchto dílčích závěrů můžeme za první část práce učinit souhrnný závěr, že přestože jednotlivé osoby skutečně vykonávaly aktivity jim prisuzované, míra jejich závažnosti byla uměle vykonstruována a využita pro potřeby procesu, čímž tento případ naplnil pojem politického procesu.

Ve druhé části jsme se zabývali problematikou vězeňství 50. a 60. let a podmínek ve věznicích panujících. Na základě komparace tehdy platných právních předpisů, ať se jednalo

o vězeňský řád či o zákon, s výpověďmi Dagmar Šimkové i dalších vězeňkyň, jsme došli k závěru, že stav v těchto věznicích byl v leckdy hrubém rozporu s právními ustanoveními a že tato nebyla ze strany personálu věznice vůbec respektována. I tak velmi tvrdý režim vymezený právními předpisy, byl v realitě ještě o poznání drsnější. Stav ve věznicích byl zjevně protiprávní a dovolujeme si říci, že jednání naprosto nelidské.

Shrneme-li výše uvedené závěry, lze říci, že komunistický režim vytvořil řadu právních předpisů „na míru“, aby umožňovaly vykonávat politická rozhodnutí, přesto však tyto své předpisy často hrubě porušoval. V době 50. a 60. let byl důraz kladen na „třídní pojetí“ a to bylo silně akcentováno jak v justici (rozsudky, odvolání atp.), tak i v otázkách výkonu trestu. Komunistický režim používal také prázdný pojem lidově demokratického zřízení, za nějž si komunistická justice mohla dosadit prakticky cokoliv a tak to také činila.

6. Prameny

6.1. Seznam použité literatury

BURSÍK, Tomáš. Ztratily jsme mnoho času... Ale ne sebe!: Životy politických vězeňkyň v československých věznicích padesátých a šedesátých let dvacátého století. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2007. 197 stran. ISBN 80-86621-21-1

BOUŠKA, T.; PINEROVÁ, K.; LOUČ, M. eds.: Českoslovenští političtí vězni. Životní příběhy. Praha: Česká asociace orální historie, 2009. 352 stran, ISBN 978-80-254-5825-9

FILIPOVSKÝ, Jan; Tolar, Jan; Dolenský, Adolf. O obecné části trestního zákona. Praha: Orbis, 1951. 150 stran.

KALÁBOVÁ, K.; KALÁB, V.: Historie zemské a donucovací pracovny a věznice pro ženy v Pardubicích. Vězeňská služba České republiky. Praha: 2006.

KAPLAN, Karel: K politickým procesům v Československu 1948 - 1954: Dokumentace komise ÚV KSČ pro rehabilitaci 1968. Praha: Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky, 1994. 214 stran. ISBN 80-85270-28-5

KAPLAN, Karel; PALEČEK, Pavel. Komunistický režim a politické procesy v Československu. Praha: Barrister a Principal, 2008. 254 stran. ISBN 978-80-7364-049-1

KAPLAN, Karel. Nebezpečná bezpečnost. Státní bezpečnost 1948 – 1956. Brno: Nakladatelství Jan Šabata, 1999. 290 stran. ISBN 80-7239-024-4

KUKLÍK, Jan a kol. Vývoj československého práva 1945 – 1989. Praha: Linde, 2009. 727 stran. ISBN 978-80-7201-741-6

O procesech a rehabilitacích I. (Zpráva „Pillerovy komise“ o politických procesech a rehabilitacích v Československu v letech 1949 až 1968). Praha: Florenc, 1990. 167 stran.

ŠIMKOVÁ, Dagmar. *Byly jsme tam taky*. Praha: Monika Vadasová-Elšíková, 2010. 168 stran. ISBN 978-80-902602-3-8

VOREL, J.; ŠIMÁNKOVÁ, A.; BABKA, L.: Československá justice v letech 1948-1953 v dokumentech, Díl I. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, 2003. 415 stran. ISBN 80-86621-03-0

VOREL, J.; ŠIMÁNKOVÁ, A.; BABKA, L.: Československá justice v letech 1948-1953 v dokumentech, Díl II. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, 2004. 308 stran. ISBN 80-86621-05-7

6.2. Další prameny

Z Národního archivu, Praha:

Generální prokuratura, osobní spis František Antoš, nezpracováno

Krajská prokuratura v Brně, spis RKv 2/92

Krajský soud v Českých Budějovicích, spis T 2/54 a 8Rt 16/92

Krajský soud v Českých Budějovicích, spis 4Rt 181/90 a 3Rt 5/68 a 7Tr 5/68

Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková

Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Marta Šimková

Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Bořivoj Klíma

Vězeňská služba, Kabinet dokumentace a historie, Praha:

AMV-P, R. A 6/3-818, TRMV 91/1955. Řád pro nápravně pracovní tábory Ministerstva vnitra.

Činnost nápravných zařízení Ministerstva vnitra republiky Československé v roce 1959 (ze dne 10. února 1960)

Vázenstvo na Slovensku. Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže SR, pro vnútornú potrebu, 1996.

7. Seznam použitých zkratk

ABS	Archiv bezpečnostních složek
ČSR	Československá republika
JZD	jednotné zemědělské družstvo
KSČ	Komunistická strana Československa
MV	Ministerstvo vnitra
n. p.	národní podnik
NA	Národní archiv
NPT	nápravně pracovní tábor
NVÚ	nápravně výchovný ústav
SNB	sbor národní bezpečnosti
StB	Státní bezpečnost
ÚV KSČ	Ústřední výbor Komunistické strany Československa

8. Přílohy

Příloha č. 1 - Pojem „politický proces“

Při pokusu definovat pojem politického procesu se setkáváme s řadou překážek. Autoři této práce si proto dovolují převzít definici odborníka na tuto problematiku, Karla Kaplana.

Dle Kaplana nelze např. rozlišit přesně politické procesy tzv. zákonné a nezákonné. Zákonnost tu je chápána tak, že šlo o činy obecně uznávané za trestné nebo trestné podle československých zákonů. Ale i tyto procesy měly politický charakter, neboť trestný čin byl kvalifikován zcela politicky, byla mu přisuzována „vlastizrádná motivace“ a tresty byly neúměrně vysoké. Kromě toho podle tehdejšího československého práva, jeho výkladu a uplatnění byly za trestné činy považovány činy, které běžně patřily k přirozenému právu občanů (např. kritika vlády a její politiky, získávání a šíření informací aj.).⁹¹

Podle rozsahu a charakteru souzených, podle poslání a politického záměru lze politické procesy roztrždit do několika skupin. Všechny však sloužily k prosazení nebo potvrzení správnosti oficiální politiky komunistické moci. Takové poslání plnily i procesy regionálního významu.⁹²

Ke společným rysům všech druhů politických procesů - prosazovat politiku režimu, odhalovat „nepřátele vlasti“ a zajistit výchovu mas – se řadil další, a to umlčet skutečné i domnělé a vyrobené nepřátele režimu, zlikvidovat jejich odpor a zastrašit další, odradit je. Režim „odhaloval“ vymyšlené viníky svých neúspěchů, hlavně hospodářských, čímž „potvrzoval“ správnost nastoupené politické cesty.⁹³

„Každý politický proces měl politickou koncepci, která vyjadřovala motiv a záměr. Ty se velice různily, určovaly je konkrétní potřeby momentální politiky režimu. Škála motivů byla široká: od donucení rolníka ke vstupu do JZD až po „odhalení“ a odsouzení světového imperialismu a jeho československých pomocníků“⁹⁴

Vnitřní logika procesu spočívala v tom, že konstrukce velkého procesu s očekávaným vlivem na veřejnost vyžadovala představit obžalované jako velké a nebezpečné zločince, obvinít je z co možná nejhroznějších trestných činů. A logickým důsledkem takové konstrukce žaloby byly vysoké tresty.⁹⁵

⁹¹ Československo v letech 1948 – 1953, s. 65

⁹² Nebezpečná bezpečnost, s. 168

⁹³ Komunistický režim a politické procesy v Československu, s. 46

⁹⁴ Komunistický režim a politické procesy v Československu, s. 46

⁹⁵ Nebezpečná bezpečnost, s. 169

Citujme ještě krátce ze zprávy tzv. Pillerovy komise (komise ÚV KSČ pro dokončení stranické rehabilitace): „*Politické procesy v Československu v zakladatelském období komunistického režimu byly nástrojem k likvidaci veškerých skutečných i potenciálních politických odpůrců režimu a prostředkem k realizaci změn ve společnosti, jejich prostřednictvím se jejich výrobci podíleli na výstavbě režimu a jeho upevnění. Ve všech politických procesech, malých i velkých, se uplatňoval hlavní znak kabinetní justice. O rozsudcích se nerozhodovalo u soudu, ale v jiných orgánech, a to politických, jako byly bezpečnostní komise ÚV KSČ, bezpečnostní pětky, politický sekretariát. Justice se stala vykonavatelem těchto příkazů a rozhodnutí a poskytovala jim zdání legality. Tento protiústavní proces se chápal jako uplatňování vedoucí úlohy strany.*“⁹⁶

Autoři této práce tedy na základě výše citovaných odborných názorů a pramenů a svého skromného pohledu politický proces definují jako proces politicky motivovaný, tj. s mocenskými zájmy, který slouží jako jeden ze způsobů prosazování konkrétních záměrů oficiální politiky. Míra trestnosti jednotlivých trestných činů bývá přeceňována v souvislosti s politickou ideologií, jejich kvalifikace je převážně politická a rovněž tresty jsou neúměrně vysoké. V řadě případů se jedná o případ vyprovokovaný či vykonstruovaný orgány Státní bezpečnosti. Dle velikosti procesu můžeme dále hovořit o propagandě a dalších znacích.

⁹⁶ Zpráva tzv. Pillerovy komise.

Příloha č. 2 - Případ dvou zběhů

Domníváme se, že pro správné pochopení celého případu Dagmar Šimkové v jeho plné šíři, je nutné osvětlit některé související skutečnosti, které zapojují politický proces⁹⁷ s Jaroslavem Šípem, ve kterém byla souzena právě Dagmar Šimková, do celkového rámce, kterým je útěk dvou vojenských zběhů Ladislava Fialy a Jaroslava Daňhela z vyšetřovací vazby nižšího vojenského prokurátora v Ostravě.

Téměř všechny osoby v tomto rámci byly právě na základě pomoci těmto zběhům odhaleny a za tuto činnost odsouzeny. Při vyšetřování se pak ještě odhalovaly jednotlivé skutky zakládající další trestné činy přímo s ukrýváním zběhů nesouvisející. K těmto osobám pak byly v procesu s Dagmar Šimkovou přiřazeny další osoby na hlavní aktéry velmi volně napojené (např. Růžena Šípková ad.).

Při pátrání po všech hlavních skutečnostech jsme zjistili, že proces s Dagmar Šimkovou uzavírá několik na sebe navazujících procesů z roku 1953. Prvním uzavřeným případem byl proces vedený před Krajským soudem v Brně proti Bořivoji Klímovi, Emilu Zezulovi, Milanu Kuchařovi, Milanu Dvořákovi, Leopoldu Popolákovi, Josefu Zezulovi a Janu Zezulovi. Odsuzující rozsudek zazněl v Brně 12. června 1953.⁹⁸ Druhým případem byl proces vedený proti Bohumilu Kroupovi, Věře Černé, Martě Šimkové (matce Dagmar Šimkové) a Otakaru Sekyrkovi před Krajským soudem v Českých Budějovicích. Odsuzující rozsudek zazněl 12. října 1953⁹⁹.

Někdy v roce 1953 byl uzavřen i proces vedený proti vojenským zběhům Ladislavu Fialovi a Jaroslavu Daňhelovi před Vyšším vojenským soudem v Trenčíně.¹⁰⁰

Posledním námi zjištěným případem je soudní proces s Jaroslavem Šípem, Karlem Glanzem, Dagmar Šimkovou, Jarmilou Schreyerovou, Miroslavem Sovákem, Janem Říhou, Růženu Šípkovou a Václavem Loudou. Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích byl vynesena 12. února 1954. Odvolání k Nejvyššímu soudu, které podal krajský prokurátor František Antoš a ohledně své osoby Jiří Říha, rozhodl Nejvyšší soud konečným rozsudkem vydaným dne 1. července 1954.

Pro základní představu o průběhu a souvislostech mezi těmito případy jsme vycházeli z žalob v jednotlivých případech (vyjma případu řešeného před vojenským soudem), jejich rozsudků, ze záznamu průběhu hlavního líčení a z výpovědí některých obviněných. Další

⁹⁷ Definice politického procesu v příloze č. 1

⁹⁸ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Bořivoj Klíma

⁹⁹ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Marta Šimková

¹⁰⁰ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. 7 Tr 5/68, spisová značka T 39/53 (rozsudek rehabilitačního soudu z Trenčína)

informace nám poskytnul zápis z jednání před rehabilitačním soudem a jeho rozsudek ve věci případu Bohumila Kroupy a spol. z roku 1969. Dále pátráme po spise prokurátora v případech projednávaných před Krajským soudem v Českých Budějovicích a po spise vedeném Státním bezpečností k této kauze a k některým z hlavních osob, především k Dagmar Šimkové.

Na základě výše uvedených dokumentů se nám podařilo sestavit přibližný popis činnosti obou zběhů a osob, které jim měly pomáhat k jejich útěku a skrývání, vedoucí napříč všemi čtyřmi odděleními soudními procesy.

Ladislav Fiala a Jaroslav Daňhel uprchli z vyšetřovací vazby nižšího vojenského prokurátora v Ostravě dne 12. srpna 1952. Postupně se dostali až do okolí Písku (zřejmě ke konci srpna¹⁰¹) odkud pocházel Ladislav Fiala. Kontaktovali známého Fialy Bohumila Kroupu¹⁰², který jim poskytnul pomoc a místo k přespání v jeho dřevěném zahradním domku. Bohumil Kroupa pak seznámil se situací uprchlých svého kamaráda Otakara Sekyrku¹⁰³, s jehož pomocí oběma zajistili další místo úkrytu v lesní boudě. Otakar Sekyrka pak předal dopis od Ladislava Fialy známé Fialy Věře Černé¹⁰⁴, která měla dodat zběhům jídlo, dokonce léky z nemocnice v Písku, ve které pracovala. Tuto pomoc však Černá před rehabilitačním soudem vyloučila.¹⁰⁵

Po údajné přestřelce v lese s příslušníkem SNB¹⁰⁶ se oba zběhové měli uchýlit do bytu Bohumila Kroupy a následně do stájového stavení náležejícího k vile patřící Martě Šimkové¹⁰⁷. Tento přesun zprostředkovala Věra Černá přes svoji kamarádku z nemocnice Dagmar Šimkovou¹⁰⁸, která znala Ladislava Fialu už ze školy¹⁰⁹.

¹⁰¹ Neznáme přesné datum, v žádném dokumentu se nevyskytuje, navíc v rozsudku se Sekyrkou a spol. je uvedeno dokonce konec září, což se v návaznosti na další dokumenty jeví jako chybné.

¹⁰² Bohumil Kroupa byl odsouzen před Krajským soudem v Českých Budějovicích společně s Otakarem Sekyrkou, Věrou Černou a Martou Šimkovou.

¹⁰³ Otakar Sekyrka byl odsouzen před Krajským soudem v Českých Budějovicích v rámci procesu s Bohumilem Kroupou a spol.

¹⁰⁴ Věra Černá byla odsouzena před Krajským soudem v Českých Budějovicích v rámci procesu s Bohumilem Kroupou a spol.

¹⁰⁵ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. 7 Tr 5/68 (jednání před rehabilitačním soudem v roce 1968)

¹⁰⁶ Přestřelka s příslušníkem SNB, který není v žádném dokumentu jmenován a není ani svědkem v žádném z procesů, byla Ladislavem Fialou a Jaroslavem Daňhelem označena za smyšlenou v rámci jednání před rehabilitačním soudem v roce 1968 - citace z tohoto dokumentu: „*Pokud si vzpomínám, tak se po žádném orgánu SNB nestřílelo a nedošlo tedy k žádné přestřelce*“, uvedl při slyšení Ladislav Fiala. Podobně se vyjadřuje i Jaroslav Daňhel, jehož výpověď však rehabilitační soud vzhledem k výrazným rozporům vůči svědectví dalších osob označil za nedůvěryhodnou.

¹⁰⁷ Marta Šimková byla odsouzena před Krajským soudem v Českých Budějovicích v rámci procesu s Bohumilem Kroupou a spol.

¹⁰⁸ Dagmar Šimková byla odsouzena před Krajským soudem v Českých Budějovicích v rámci procesu s Jaroslavem Šípem a spol.

¹⁰⁹ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková (zápis z hlavního líčení - výpověď Dagmar Šimkové)

Dagmar Šimková pak kontaktovala svého známého¹¹⁰ Karla Glanze¹¹¹, který návštěvou ve vile ověřil, že oba dva zběhové jsou důvěryhodní. Po setkání Dagmar Šimkové, Karla Glanze a Jaroslava Šípa¹¹² v hotelu „Znamenáček“ v Táboře, odjeli oba muži autem za Bořivojem Klímou¹¹³ do Brna, aby s ním projednali možnost pomoci oběma zběhům. Bořivoj Klíma oběma vyjádřil ochotu v této věci pomoci.

Protože se oba zběhové ukrývali u Šimků již dlouhou dobu, přesunuli se ke kamarádce Věry Černé Lídě Beranové¹¹⁴ do Prahy. V kontaktu s nimi byla i nadále Dagmar Šimková, která je měla právě u Beranové navštívit.

Další možnosti hledali zběhové přes Zoru Dvořakovou¹¹⁵, která za tímto účelem oslovila svého bratra Milana Dvořáka¹¹⁶, který bydlel v Lulči¹¹⁷. Ten kontaktoval svého kamaráda z Nemojan¹¹⁸ Milana Kuchaře¹¹⁹. Kuchař pak měl odjet do Varnsdorfu za svým známým Jaroslavem Hitzfeldem, který aktivní pomoc zběhům přes státní hranici odmítnul, ale předal Kuchařovi za tímto účelem detailní mapu pohraničí, kterou pak obdrželi zběhové.

Fiala s Daňhelem setrvali v Praze asi tři týdny, než se s obdrženou mapou měli vydat na Českolipsko a pokusit se neúspěšně o překročení státní hranice. Po tomto pokusu se vrátili do Prahy¹²⁰ a po několika dnech k Fialově známé v Kolíně paní Vladykové.

Odtud je Karel Glanz odvezl 5. října 1952 do Brna, kde se setkali na domluvené schůzce s Bořivojem Klímou. Ten je druhého dne poslal na schůzku s předem domluveným Emilem Zezulou¹²¹. Zezula je zavezl za svým bratrem Janem¹²² do Sokolnice¹²³. Ten je však odmítl schovat. Útočiště pak našli pomocí dalšího Zezulova bratra Josefa¹²⁴, jehož kamarád Josef Popelák¹²⁵ je odvedl na přespání do sadařské chatky.

Za této situace se museli Fiala s Daňhelem přesunout jinam. Druhého dne (7. října) se tak vydali do Lulče, kde však Milana Dvořáka nezastihli, pokračovali pak do Nemojan, kde

¹¹⁰ Z výpovědi Karla Glanze při hlavním líčení před Krajským soudem v Českých Budějovicích. „*S touto jsem měl intimní poměr již dříve...*“

¹¹¹ Karel Glanz byl souzen před Krajským soudem v Českých Budějovicích v rámci procesu s Jaroslavem Šípem a spol.

¹¹² Jaroslav Šíp byl ústřední postavou soudního procesu vedeného s ním, Karlem Glanzem, Dagmar Šimkovou, Jaroslava Schreyerovou a dalšími před Krajským soudem v Českých Budějovicích.

¹¹³ Bořivoj Klíma byl hlavní osobou v procesu vedeném proti němu, Emilu Zezulovi, Milanu Dvořákovi, Milanu Kuchařovi a spol. před Krajským soudem v Brně.

¹¹⁴ Zda byla Lída Beranová souzena v nějakém procesu, se nám zatím nepodařilo zjistit.

¹¹⁵ Taktéž Zora Dvořaková

¹¹⁶ Milan Dvořák byl souzen před Krajským soudem v Brně v rámci procesu s Bořivojem Klímou a spol.

¹¹⁷ Obec nedaleko Vyškova u Brna

¹¹⁸ Obec sousedící s Lulčí nedaleko Vyškova u Brna

¹¹⁹ Milan Kuchař byl souzen před Krajským soudem v Brně v rámci procesu s Bořivojem Klímou a spol.

¹²⁰ U koho a kde se skrývali, z dokumentů nevyplývá, nebylo to už ale u Lídy Beranové

¹²¹ Emil Zezula byl souzen před Krajským soudem v Brně v rámci procesu s Bořivojem Klímou a spol.

¹²² Jan Zezula byl souzen před Krajským soudem v Brně v rámci procesu s Bořivojem Klímou a spol.

¹²³ Obec nedaleko Brna jihovýchodním směrem

¹²⁴ Josef Zezula byl souzen před Krajským soudem v Brně v rámci procesu s Bořivojem Klímou a spol.

¹²⁵ Josef Popelák byl souzen před Krajským soudem v Brně v rámci procesu s Bořivojem Klímou a spol.

vyhledali Milana Kuchaře. V této době se měli usilovně snažit získat možnost opustit republiku. Po třech dnech 10. října odjeli zpět přes Brno do Sokolnice, tam jednu noc strávili u Josefa Zezuly a další u Jana Zezuly, kde byli 12. října zatčeni.

Na základě výše uvedeného přesunu obou zběhů došlo k postupnému zatýkání jednotlivých osob. Nejvíce nebezpeční pak byli umístěni do vazby. Postupné zatýkání zřejmě v závislosti na postupu vyšetřování dokazuje i to, že Dagmar Šimková byla zatčena už 15. října 1952, Karel Glanz stihnul informovat o zatčení zběhů Bořivoje Klímu při návštěvě u něj v Brně, než odjel na vojenské cvičení, zatčen byl krátce po vánočních svátcích. Matka Dagmar Šimkové, Marta Šimková, byla zatčena až 20. srpna 1953¹²⁶.

¹²⁶ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Marta Šimková

Příloha č. 3 - Srovnání případů

Jak jsme již na začátku v kapitole 5.3 uvedli, trestná činnost skupiny okolo Jaroslava Šípa a spol. spadala do většího celku, ve kterém probíhaly, pokud je nám známo, čtyři samostatné procesy. Na závěr bychom chtěli připomenout určité srovnání, co se týče kvalifikace trestné činnosti jednotlivých aktérů před různými soudy.

Zatímco Krajský soud v Brně¹²⁷ ve svém rozsudku uznal vinným Bořivoje Klímu trestným činem vyzvědačství dle § 86 odst. 1 tr. zák., Bořivoje Klímu, Milana Dvořáka a Milana Kuchaře trestným činem pomoci k trestnému činu zběhnutí dle § 7 odst. 2 a § 273 odst., 1 písm. a) a odst. 3 tr. zák. Emila Zezulu, Leopolda Popoláka, Josefa Zezulu a Jana Zezula pak trestným činem nadřžování dle § 163 odst. 1 tr. zák.¹²⁸ Emil Zezula byl pak odsouzen za několik dalších trestných činů, které s činností skupiny přímo nesouvisely.¹²⁹

Ačkoliv faktická činnost některých odsouzených byla téměř shodná s činností osob v případě Jaroslava Šípa, nebyl nikdo před tímto soudem odsouzen za velezradu. Výše trestů také odpovídala jiným kvalifikacím. Nejvyšší trest odnětí svobody v délce osmi let dostal Emil Zezula. Jan Zezula, Josef Zezula a Leopold Popolák pak po 8 měsících.¹³⁰

Zde též nutno připomenout, že nakonec i Jarmila Schreyerová, která byla pouhou spojkou mezi Bořivojem Klímou a Jaroslavem Šípem, a nutno poznamenat, že spojkou nikoliv příliš aktivní, byla odsouzena před Nejvyšším soudem za velezradu, kdežto Bořivoj Klíma za pouhé vyzvědačství, ačkoliv on měl předávat získané zprávy do zahraničí, tedy být ve spojení s cizí mocí.

Krajský soud v Českých Budějovicích kvalifikoval trestnou činnost Bohumila Fialy, Věry Černě, Otakara Sekyrky a Marty Šimkové jako trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1, písm. c) a odst. 2 písm. a). Tresty v těchto případech pak byly v rozmezí 10 - 14 let trestu odnětí svobody.¹³¹

František Antoš tak zřejmě nechtěl připustit, že by se trestná činnost, která byla prokazována Jaroslavu Šípovi a spol., jež byla v některých ohledech závažnější, trestala významně nižšími tresty. Nejvyšší soud mu dal za pravdu a v tomto duchu tresty „dorovnal“.

Výše uvedené srovnání nás přivádí k závěru, že při projednávání činnosti jednotlivých osob před různými soudy zdaleka nešlo o poznání dosahu a obsahu jejich činnosti

¹²⁷ První ze všech rozsudků

¹²⁸ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Bořivoj Klíma (rozsudek se skupinou Bořivoje Klímy a spol. v Brně)

¹²⁹ Jednalo se o trestné činy ohrožení státního tajemství podle § 88 odst. 1 a odst. 2 písm. b), pobožování proti republice § 81 odst. 1, hanobení spojeneckého státu podle § 125 písm. a), snižování vážnosti prezidenta republiky podle § 110 odst. 1, odst. 2 písm. a) a d), osvojování si pravomoci veřejného činitele dle § 178 a trestný čin křivého obvinění dle § 162 odst. 1 tr. zák.

¹³⁰ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Bořivoj Klíma (rozsudek se skupinou Bořivoje Klímy a spol. v Brně)

¹³¹ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní Marta Šimková (rozsudek)

a o spravedlivé potrestání, šlo především o politicky motivované a za tímto účelem připravované řízení.

Příloha č. 4 - Rehabilitace dle zákona č. 82/1968 Sb.

„Odčinění křivd, k nimž v minulosti došlo porušováním zákonnosti na úseku trestního soudnictví, je základním předpokladem pro obnovení obecné a plné důvěry v socialistickou zákonnost a spravedlnost...“¹³²

Úvodní ustanovení zákona č. 82/1968 Sb., o soudní rehabilitaci, ze dne 25. června 1968 plně reflektuje události, ke kterým v československé společnosti pozvolna v průběhu šedesátých let docházelo a vrcholilo tzv. „Pražským jarem“. Pro politické vězně se tímto zákonem otevíral prostor pro změnu rozsudků, kterými byli odsouzeni často k mnohaletým trestům odnětí svobody.

Tohoto zákona využili v roce 1968 i Otakar Sekyrka, Bohumil Kroupa a Věra Čandová roz. Černá, kteří podali žádost o přezkoumání rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. 10. 1953.

Po projednání dospěl zvláštní senát krajského soudu dne 13. února 1969 k rozhodnutí, jímž uznal všechny tři vinnými trestným činem pomoci k trestnému činu zběhnutí dle § 7 odst. 2 a § 273 odst. 1, písm. a) tr. zák. (86/1950 sb.), Otakara Sekyrku ještě z trestného činu nadřezování dle § 163 odst. 1 tr. zák. a Bohumila Kroupu z trestného činu nedovoleného ozbrojování dle § 120 odst. 1 písm. b) tr. zák. Tresty, které byly vyměřeny jsou pouze zlomkové oproti restům původním. Otakar Sekyrka dostal 3 roky trestu odnětí svobody, stejně tak Věra Černá-Čandová, Bohumil Kroupa pak 3 a půl roku trestu odnětí svobody.¹³³

V odůvodnění dospěl soud k tomuto závěru: *„...Ze shora uvedeného vyplývá, že u žádného z navrhovatelů nešlo o jednání, které by po objektivní nebo subjektivní stránce bylo možno kvalifikovat jako trestný čin velezrady, že by se obvinění pokusili zvláště nebezpečným jednáním zničit samostatnost republiky, zničit nebo rozvrátit její lidově demokratické státní zřízení nebo společenský řád,... Již tehdejší nalézací senát zdaleka neměl zákonných důvodů k tomu, aby obviněné uznal vinnými tímto trestným činem. Pokud však došel ke zjištění takové viny, šlo v daném případě o zjištění, která byla v přímém rozporu se zákony i zákonnou povinností soudu.“¹³⁴*

Dále se poukazuje na nevěrohodnost administrativních výpovědí. Zvláštní senát dochází k tomu, že původní rozhodnutí je vadné. *„Bylo učiněno jednak na základě*

¹³² Zákon č. 82/1968 Sb., o soudní rehabilitaci

¹³³ NA, Krajský soud v Českých Budějovicích, spis č. 7Tr 5/68

¹³⁴ Tamtéž

nesprávných zjištění, jednak došlo k hrubému porušení předpisů, zejména k vynucování doznání nedovolenými způsoby, tj. psychickým nátlakem.“¹³⁵

Zhodnocení trestné činnosti Věry Černé, která se společně s Dagmar Šimkovou snažila najít způsob, jak opustit ČSR, nám umožňuje dojít i k zhodnocení ve vztahu k Dagmar Šimkové. Zvláštní senát totiž tuto činnost Věry Černé ani nepovažuje za trestnou! Dochází k závěru, že jednání nedospělo do stádia pokusu. Trestní zákon 86/1950 Sb. neznal samostatný trestný čin přípravy k trestnému činu opuštění republiky. Beztrestnost by byla dána i v případě pokusu, protože obviněná od něho upustila.¹³⁶

Marta Šimková této rehabilitace již účastna nebyla, neboť v této době byla již v emigraci. Rozsudek je však velmi důležitým dokladem toho, jakým způsobem nahlížel soud na trestnou činnost osob patřící k této skupině. Můžeme se tedy domnívat, že Marta Šimková, podobně pak i Dagmar Šimková by pravděpodobně byla rehabilitačním soudem odsouzeny k mnohem nižšímu trestu s jinou právní kvalifikací a s vyslovením podobných závěrů.

¹³⁵ Tamtéž

¹³⁶ Tamtéž

Příloha č. 5 - Medailonek Dagmar Šimkové

Dagmar Šimková se narodila 23. května 1929 jako druhá dcera do rodiny bankéře Jaroslava Šimka a jeho ženy Marty. Byla jedním z dětí tehdejší "zlaté mládeže". Ve dvacátých letech postavil její otec v Písku honosnou vilu, již dal neméně honosný název Villa Marta. K domu náležela ještě zahrada, v níž byl umístěn skleník, a také hřebčín. Ve svém mládí se Dagmar Šimková věnovala především tanci a stepu, se svými kamarádkami také ráda navštěvovala plovárnu u Otavy. Bezstarostný život a mládí si užívala plnými doušky.

První událostí, která výrazně změnila její život, byla sebevražda otce v roce 1945. V té době šestnáctiletá Dagmar nesla jeho smrt těžce, a proto ji matka na doporučení lékařů zapsala ke studiu do Ústavu moderních řečí. Ten vedl v nedaleké Štěkni řád anglických panen. Dagmar v něm pobyla necelé dva roky, aby se ve školním roce 1948/1949 zapsala na Filosofickou fakultu Univerzity Karlovy a začala zde studovat dějiny umění a anglistiku.

Dalším zlomovým okamžikem v životě Dagmar Šimkové se stal rok 1950. Její sestra Marta uprchla přes státní hranice do Austrálie, Dagmar s matkou se však rozhodly zůstat v Písku. Ve vile Marta jim byl vyčleněn jeden pokoj, do dalších místností nastěhovali komunisté jiné nájemníky. Dagmar bylo kvůli „buržoaznímu“ původu znemožněno pokračovat ve studiu a musela nastoupit jako dělnice do písecké továrny Jitex, živila se také jako kreslířka v ateliéru Textilia n. p. v Písku. V roce 1952 absolvovala ošetrovatelský kurz a nastoupila jako ošetrovatelka na kožním oddělení v nemocnici v Písku.¹³⁷

Právě v této době, tedy do svého zatčení v roce 1952, se přátelila se skupinou volnomyšlenkářů nazývanou „Čtveráci“. Psala, rozmnožovala a v Písku roznášela letáky, které s humorem jí vlastním protestovaly proti komunistickému režimu. Namalovala také několik plakátů, které zesměšňovaly prezidenty Gottwalda a Zápotockého, a vylepila je v Písku. Roku 1952 je Dagmar a v roce 1953 i její matka zatčena a uvězněna za to, že pomohly ukrýt dva "vyakčňené" vysokoškoláky a vojenské zběhy, kteří se chtěli dostat na Západ.

V roce 1954 se stává obětí politického procesu a je po téměř dvou letech strávených ve vyšetřovací vazbě ve svých 25 letech odsouzena k patnácti letům vězení.

V českých a slovenských věznicích si nakonec odseděla čtrnáct let, byla jednou z posledních propuštěných politických vězeňkyň z 50. let. I přes svůj nízký věk nepodlehla

¹³⁷ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková

„snahám o převýchovu“¹³⁸ a po celou dobu statečně vzdorovala režimu. Nejznámějším a také nejdůležitějším činem, k němuž se odhodlala, byl útek z věznice v Želiezovcích v roce 1955, v jejím spise nacházíme informace i o dalších porušeních kázně.¹³⁹

Vězení opouští jako jedna z posledních v roce 1966. Návrat do „normálního“ života pro ni nebyl snadný.¹⁴⁰ Žila s minimálním platem v nuzném bytě, dva roky pracovala v sodovkárně. Poté přišel rok 1968 a politické jaro. Společně s dalšími politickými vězni spoluzaložila v Písku K 231, ale po invazi v srpnu 1968 již neotálela a společně s matkou emigrovala do Austrálie.

I zde žila velmi aktivním životem – vystudovala dvě vysoké školy – dějiny umění a sociální práci, pracovala v domově pro přestárlé, působila jako terapeutka ve vězení a věnovala se také výtvarnému umění. Od roku 1969 pracovala pro Amnesty International. Právě během života v Austrálii se rozhodla napsat knihu, v níž velmi subjektivně vylíčila své zážitky z pobytu v komunistických věznicích.

Dagmar Šimková zemřela 24. února 1995 ve věku 65 let.

V roce 2010 byl podán návrh na to, aby Dagmar Šimkové bylo in memoriam uděleno státní vyznamenání. Zatím se tak nestalo.

Dagmar Šimková se právem řadí mezi významné osobnosti našeho národa. I přes své mládí – nebo možná právě kvůli němu – se nebála postavit bezpráví a nesvobodě, kterou představoval komunistický režim. Během dlouhého a z našeho pohledu nepředstavitelně psychicky i fyzicky ničujícího pobytu ve vězení si dokázala udržet osobní i morální integritu a dále vzdorovat bezpráví a bojovat za hodnoty, v něž věřila, a to i za cenu těžkých trestů.

Její případ se stal díky knize *Byly jsme tam taky* známějším než osudy většiny jiných politických vězeňkyň, přesto však zůstává v očích široké veřejnosti nepříliš známou. Dagmar Šimková se právem řadí k hrdinům našeho národa, kteří bojovali za své hodnoty a proti svévoli politické moci, a proto bychom na ni a na její oběť neměli zapomínat.

¹³⁸ „Účel převýchovy není plněn, neboť odsouzená zůstává krajně zaujata vůči lidově demokratickému zřízení a tímto postojem se netají.“ NA, Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Dagmar Šimková.

¹³⁹ Např. „má drzé chování k příslušníkům“. Tamtéž.

¹⁴⁰ „Jsem jako figurína v londýnském panoptiku Madame Tussaud. Každý mne okukuje, porovnává s minulostí a navíc i pomlouvá.“ Dopis Blaženě Steinitzové-Seifertové. *Byly jsme tam taky*, s. 8.

Příloha č. 6 - Státní prokurátor JUDr. František Antoš

Vzhledem k tomu, že jedněmi z významných aktérů politických procesů byli komunističtí prokurátoři, rozhodli jsme se do naší práce zařadit krátký portrét JUDr. Františka Antoše, krajského prokurátora, který měl na starosti – kromě řady jiných – právě případ Dagmar Šimkové.

František Antoš se narodil roku 1924. V letech 1939 – 1941 a 1943 – 1945 byl vyučen jako zedník. V roce 1942 byl zaměstnán jako lesní dělník u Lesního statku v Jevišovicích, následně do roku 1943 jako pomocný dělník u Správy silnic v Moravských Budějovicích a poté do roku 1946 jako učeň u stavitele Jana Tomka v Jevišovicích. Nakonec pracoval v letech 1948 - 1950 jako zedník u Československých stavebních závodů v Moravském Krumlově.¹⁴¹

Významný předěl v jeho životě i kariéře přišel v roce 1950, kdy v říjnu nastoupil jako posluchač do Právnické školy pracujících v Obořišti. Současně od 1. 10. 1950 byl ustanoven soudcovským čekatelem v I. pracovní třídě zaměstnanecké skupiny soudců a byla mu prominuta odborná způsobilost pro přijetí do přípravné služby soudcovské.

Již o rok později, v dubnu 1951 byl František Antoš vzat do slibu dle § 5 odst. 3 zák. č. 66/1950 Sb., o pracovních a platových poměrech státních zaměstnanců, a dle §1 vl. nař. č. 120/1950 Sb.¹⁴² a rychle postupoval i ve svém finančním ohodnocení – v témže roce mu byla schválena žádost o započítání předchozího pracovního poměru v délce 2 roky, takže dosáhl 3., tj. nejvyššího stupně v I. platové třídě a jeho měsíční plat tak činil 5.160 Kčs.

V roce 1951 byl Antoš přidělen k další praxi do obvodu Krajského soudu v Českých Budějovicích. Praxi vykonával na okresní prokuratuře v Milevsku, kde byl pověřen její správou a od 1. 12. 1951 ustanoven okresním prokurátorem ve III. platové třídě.

V září 1952 je krajský prokurátor Dr. Josef Urválek povolán k „mimořádným úkolům na Ministerstvo spravedlnosti“ (proces Slánský a spol.), a tak se v říjnu 1952 na základě velmi dobrého hodnocení stává František Antoš referentem krajské prokuratury v Českých Budějovicích. Z jeho spisu: „*Jeho práce je jak po stránce odborné i politické kvalitní.*“ a „*...jest velmi dobře zapracován a při jeho pracovním výkonu se vždy plně osvědčil. Jeho odborné znalosti umožňují mu velmi hodnotný výkon jeho práce.*“ a „*Pracuje ochotně bez*

¹⁴¹ NA, Generální prokuratura, osobní spis František Antoš, nezpracováno

¹⁴² Tamtéž

ohledu na pracovní dobu, spolehlivě, i složitější případy hodnotí odborně a zejména politicky naprosto správně.“¹⁴³

Roky práce zedníka, pomocného dělníka a učně mu byly započteny pro pracovní postup ve III. pracovní třídě, takže od roku 1952 již pobírá měsíční plat ve výši 8.270 Kčs.

Závěrem podotýkáme, že se píše rok 1952, tedy cca 1 rok poté, co zedník Antoš dokončil jednoleté právní studium. Na jeho případě můžeme jasně sledovat systém fungování komunistické justice a jejího vytváření prokurátorů „z lidu“, kteří neměli žádné právní vzdělání a odborné zkušenosti. Pro jejich pracovní postup byla nejdůležitější správná politická orientace, a to jak v osobním životě, tak při posuzování jednotlivých případů. JUDr. František Antoš, který o dva roky později, v roce 1954, figuruje také v procesu s Dagmar Šimkovou, je toho vzorovou ukázkou.

¹⁴³ Tamtéž

Příloha č. 7 - Obrazové materiály

Rodný list Dagmar Šimkové

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA

Obvodní NÁRODNÍ VÝBOR V Praze 12.

OKRES Praha

Ex offo.

RODNÝ LIST

V RODNÉ MATRICE FARNÍHO ÚRADU CÍRKVE československé evang.
V Praze 12

VE SVAZKU II ROČ. 1929 NA STRANĚ 177 POD ČÍS. ŘADOVÝM 35
JEST ZAPSÁNO

Den, měsíc a rok narození	23.5. dvacátého třetího května 1929 jedentisícdevětsedvacetdevět
Místo narození	Král. Vinohrady, Korunní šp. 1011
Jméno a příjmení dítěte	Dagmar Š i m k o v á
Pohlaví	ženské
Seznámení občanství	-----
Jméno a příjmení, den, měsíc, rok, místo narození, povolání a bydliště otce, jméno a příjmení jeho rodičů	Jaroslav Š i m e k , narozený 30.6.1896 v Chocni, majitel bankovního závodu, bytem na Král. Vinohradech, Korunní tř. č. 103, syn Čeň- ka Šimka a Anny, rozené Šubrtové
Jméno a příjmení, den, měsíc, rok, místo narození, povolání a bydliště matky, jméno a příjmení jejích rodičů	Marta Š i m k o v á , rozená Hübnarová, naro- zená 8.4.1897 v Písku, dcera Antonína Hübnera a Josefy, rozené Houskové
Poznámky	-----

Praze dne 18. prosince 1953

Předseda:
Anna Růžičková
matrikářka

Č. sl. 3201/A

Z rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích

(22) (54)
- 15. -

Karel Glanz na sedm let,
Dagmar Šinková na osm let,
Jarmila Schreyerová na tři roky,
Miroslav Ševčík na jeden a půl roku jako k trestu
doživotnému,
Jan Říha na jeden rok,
Růžena Šípová na šest měsíců,
Václav Louda na tři měsíce,

podle § 47 vyslovuje se propačnutí celého jmění u Jaroslava Šípa, Karla
Glance a Dagmar Šinkové,
Janu Říhovi ukládá se podle § 48 tr. z. peněžitý trest 2.000 Kčs,
v případě nedobytnosti k trestu odnětí svobody na 3 měsíce,

ztráta šestých práv občanských vyslovuje se ve smyslu § 43 a 44 tr. z. u
Jaroslava Šípa, Karla Glance a Dagmar Šinkové a Jarmily Schreyerové, při
čemž možnost jejich znovunabytí nastane u Šípa, Glance a Šin-
kové po 10ti letech, u Schreyerové po pěti letech.

Podle § 55 a/ tr. z. vyslovuje se propačnutí motocyklu zn. BMW náležející-
cího Jaroslavu Šípi a propačnutí zbraní, nalezených u Jana Říhy.

Ve smyslu § 24 a 25 tr. z. odkládá se trest uložený Růženě
Šípové a Václavu Loudovi podmíněně na skusobní dobu dvou
roků.

Podle § 68 odst. 2 tr. ř. jsou povinni uhradit Jaroslav Šíp, Karel
Glanz, Dagmar Šinková 2/3 nákladů trestního řízení, smlouvaných státem,
ostatní obvinění pak rukou společnou a nerozdílnou zbývající třetinu.

Naproti tomu Jarmila Schreyerová zproštuje se
podle § 162 lit. c/ tr. ř. žaloby, že v r. 1949 přislíbila Berivoji
Klínovi organizování osob s nepřátelským zaměřením v protistátní organi-
saci a že od něho obdržela za tím účelem 3 barevná skleněná kolečka, jež
měla sloužit jako poznávací znamení nosí členy této organizace, a tím
měla se pokusit snížit nebo rozvrátit lidově demokratické státní zří-
zení a společenský řád republiky, zadržené datovou, čímž měla spáchat
trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1 c/, odst. 2 a/ tr. z.

Růžena Šípová zproštuje se podle § 162 lit. c/ tr. ř.
žaloby, že v dubnu 1953 v Klokótech po zatčení svého muže Jaroslava
Šípa předala Janu Říhovi 3 automaty, 5 pistolí, 1 revolver, a větší
množství nábojů, i že ozbrojovala bez povolení Jana Říhu, čímž měla
spáchat trestný čin nedovoleného ozbrojování dle § 120 odst. 1 a/, b/
tr. z.

P o u č e n í o opravných prostředcích:

Odsuzujícímu rozsudku mohou odporovat odvoláním obvinění pro
nesprávnost kteréhokoli z výroků, který se jejich přine dotýká. Ve
prospěch obviněných mohou podat odvolání v téže lhůtě jako oni též.
Jejich příbuzní v pokolení přímém, osvědčitel, osvědčené a manžel. Každá
z těchto oprávněných osob se může odvolání výslovně vzdát nebo podané
odvolání vzít zpět. Avšak odvolání, které podala ve prospěch obviněného
jiná oprávněná osoba než on sám, může být vzato zpět jen s jeho výslov-
ným souhlasem. Odvolání se podává u tohoto soudu do tří dnů od vyhlá-
šení rozsudku, jemuž byl přítomen, a doručení stejnopisu rozsudku,

OPIS

58

ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

4 To 48/54

Nejvyšší soud projednal v odvolacím líčení dne 1. července 1954 odvolání krajského prokurátora v Českých Budějovicích s obviněného Jana Řihy proti rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. února 1954 sp. zn. T 2/54 a posoudil věc takto:

Napadeným rozsudkem bylo rozhodnuto ve věci 8 obviněných, žalovaných v souvislosti s činností protistátní skupiny, vedené Jaroslavem Šípem. Jaroslav Šíp, u něhož jest rozsudek v právní moci, byl uvedeným rozsudkem uznán vinným trestným činem velezrady se zvláště přitěžující okolností, že k velezrádným cílům hromadil zbraně a střelivo, trestným činem pomoci k trestnému činu zběhnutí a trestným činem vyzvědačství. U všech ostatních obviněných, odsouzených pro různé trestné činy, jsou podána odvolání: krajský prokurátor napadá odvoláním výroky o vině u obviněných Jarmily Schreyerové, Růženy Šípové a Václava Loudy, a výroky o trestu u dalších obviněných Karla Glanze, Dagmar Šimkové, Miroslava Sováka a Jana Řihy, posledně uvedený obviněný se pak sám též odvolává částečně pro výrok o vině a pro výrok o trestu.

Ohledně obviněné Jarmily Schreyerové, která byla napadeným rozsudkem uznána vinnou trestným činem sdružování proti republice podle § 79 tr. zák., krajský prokurátor v odvolání namítá, že podle vlastního doznání byla přímo vyzvána k zapojení do protistátní organizace a dělala pak spojku mezi Klímou a Šípem po 3 roky a basílovala pak Klímovi zprávy, které obstarávala buď sama nebo dostala od Šípa, k odeslání do zahraničí, a že podle dalšího usvědčení Klímou přijala od tohoto 3 barevná kolečka jako poznávací znamení členů organizace. V této činnosti odvolatel spatřuje trestný čin velezrady, jak bylo žalováno.

Krajský soud téměř všechny tyto skutečnosti až na převzetí barevných koleček, kde uvěřil obhajobě obviněné, ve shodě s jejími doznáními zjistil, nedorazil však k závěru o vině trestným činem velezrady. Krajský soud při tom vychází z předpokladu, že obviněná nevěděla o nějaké organizaci, že odmítla přijmout výzvu na organizování vykonávaných osob a rovněž odmítla nabízená barevná kolečka, a že se účastnila činnosti pouze podáváním všeobecných zpráv pomlouvačného rázu pro štvavý zahraniční rozhlas, dále že nevěděla o další spolupráci Šípa s Klímou a Glanzem. Krajský soud udoudil, že obviněná neprojevila svým jednáním úmysl provozovat činnost velezrádnou a že podáváním zprávami chtěla pouze podvracet lidové demokratické zřízení.

Handwritten notes and signatures in blue ink at the bottom left of the page.

KNT 48/54

Osobní spis Dagmar Šimkové

2

Otisk palce
pravé ruky

Přemístění, zaměstnání ve věznicích a NPT:

Otvaz	Od	Do	Uplatění - zaměstnání	Otvaz	Od	Do	Uplatění - zaměstnání
Č. Budějovice	25.10.52	9.1.54	varha	Pardubice	6.2.57	28.2.57	kněžna 13/2
Písek	10.1.54	17.3.54	rybnice	"	1.3.57	21.3.57	sv. Hanušky
Praha IV	20.3.54	25.8.54	a. nástroj	"	21.3.57	2.10.57	brátnice
Pardubice	25.8.54	21.8.54	manuální	"	27.3.57	27.3.57	manuální
"	1.9.54	11.10.54	řadlárna	"	4.10.57	6.10.57	manuální
"	12.10.54	25.10.54	manuální	"	7.10.57	16.10.57	brátnice
"	26.10.54	7.3.55	řadlárna	"	17.10.57	20.10.57	Kněžský tvr
Želiezovce	11.3.55	4.8.55	remiš. práce	"	21.11.57	26.3.58	brátnice
na ústředí	5.8.55	6.8.55	ústředí	"	27.3.58	11.4.58	manuální
Nitra	6.3.55	11.3.55	varha	"	12.4.58	16.5.58	brátnice
Pardubice	12.5.55	10.9.55	manuální	"	17.5.58	22.5.58	Kněžský tvr
"	21.9.55	18.10.55	hallovna	"	23.5.58	31.8.58	brátnice
Nitra	19.10.55	3.11.1956	ř. tvr	"	1.9.58	9.9.58	manuální
Pardubice	4.11.55	18.11.55	manuální	"	19.9.58	30.9.58	brátnice
"	14.11.55	9.1.56	hallovna	"	1.10.58	5.10.58	Kněžský tvr
"	16.3.56	15.3.56	manuální	"	6.10.58	31.10.58	brátnice
"	19.3.56	2.4.56	hallovna	"	4.11.58	4.11.58	manuální
"	3.4.56	3.5.56	manuální	"	5.11.58	14.11.58	brátnice
"	4.5.56	5.5.56	Kněžský tvr	"	18.12.58	18.12.58	manuální
"	6.5.56	17.6.56	manuální	"	19.12.58	7.4.59	brátnice
na tv. Pardubice	18.6.56	27.6.56	vstava hladovka	"	8.4.59	13.4.59	manuální
NPT Pardubice	17.6.56	14.1.56	manuální	"	14.4.59	29.6.59	brátnice
"	18.1.56	20.10.56	řadlárna	"	30.6.59	19.4.59	manuální
"	30.10.56	23.1.57	řadlárna	"	15.4.59	21.12.59	brátnice
"	24.1.57	3.2.57	řadlárna	"	22.12.59	1.1.60	Kněžský tvr

Výběr z hlášení ke kázeňskému řízení

Hlášení ke kázeňskému řízení

99 C. zákl.: 1211 Jméno: *Tombová Dagmar - Bráňovice* Umístění:

Určuji uvedeného, *ke kázeňskému řízení za to, že dne 21. 9. neuposlechla rozkazu a nenastoupila na nedělní dopolední smínek, přimovaná neuposlechla ani celý labor. pracovní. Při pohovoru uvedla, že nemůže jít o kázeň, protože jí a její obědové nedělní odpolední jí již jednou u náportu. Při pohovoru o tom měla porozprávět a smíček by jí pracovníci již přimovaná od ní měla být. Vzhledem k tomu, že se stane v době na*

Na každého obv. spr. odsouz. musí být samostatné hlášení!
Částníci těchto provinění se uvedou navzájem jmény na jednotlivých hlášeních.

Dne 22. 10. 58. *pro Bráňovice* podpis toho, kdo určuje ods. ke káz. řízení.

Výsledky předběžného zjišťování - pracovní výkon - posudek. Návrh kázeňského trestu od toho, kdo určuje odsouzeného ke kázeňskému řízení. 99 1. 10. 58. podpis toho, kdo určuje ke káz. řízení.

Hlášení ke kázeňskému řízení

C. zákl. č.: 1211 Jméno: *SIMKOVÁ Dagmar* Umístění: *bižuterie*

Dne 13.5.58 byl nařízen nástup všech odsouzených před jednotlivé bloky za účelem brigády. Uvedená tohoto rozkazu neuposlechla. Když jsem se dotazoval proč nenastoupila řekla, že má proto své důvody a proto také nenastoupí. Chovává se drze a když jsem jí poručil aby mi odevzdala vstupenku do kina, ironicky se vyjádřila "velmi ráda neboť mi byla stejně jen na obtíž."

Na každého obv. spr. odsouz. musí být samostatné hlášení!
Částníci těchto provinění se uvedou navzájem jmény na jednotlivých hlášeních.

Dne 13.5. 1958. *pro Bráňovice* podpis toho, kdo určuje vězně ke káz. řízení.

Výsledky předběžného zjišťování - pracovní výkon - posudek. Návrh kázeňského trestu od toho, kdo určuje odsouzeného ke kázeňskému řízení. prac. výkon slabý, v prům. na 50%, již několikrát káz. potrestaná. 10 dnů korekce, 3 měsíce zastavení táboremých výhod. 13.5.58 podpis toho, kdo určuje ke káz. řízení.

Hlášení ke kázeňskému řízení

C. zákl.: 1211 Jméno: *Simkova Dagmar* Umístění: *Bráňovice*

Určuji uvedeného, *ke kázeňskému řízení. Dne 26. 1. 59 neuposlechla rozkazu a nenastoupila na smínek, který jí byla přidělena. Jedna to ne a všechny dodělati, takže jí jsem pro nás prodávka jablec na Záběhova ul. do H.P.R. Dne 26, 27 a 28. 1. 59 přimovaná Simkova, Trávková, Hasmandlová a Čamrášková dělaly stoho smíček, že se to měly s pohovorem.*

Na každého obv. spr. odsouz. musí být samostatné hlášení!
Částníci těchto provinění se uvedou navzájem jmény na jednotlivých hlášeních.

Dne 28. 1. 59 *pro Bráňovice* podpis toho, kdo určuje ods. ke káz. řízení.

Výsledky předběžného zjišťování - pracovní výkon - posudek. Návrh kázeňského trestu od toho, kdo určuje odsouzeného ke kázeňskému řízení. Několikrát trestaná kázeňskými. podpis toho, kdo určuje ke káz. řízení.

Zabavený dopis Dagmar Šimkové mamince

132

mla. Šimková Dagmar,
nové z. 7. 1129-66
Pardubice - B10

jiř mami:
Šimková Mária,
Párik,
Habitšeho 55.

Pardubice, 4. IX. 66.

Děle nej mamie čer,
 děkuji za pohlednici a psaní čer. Poprosi dva dotazy a k tomu až si Ti napíše.
 Jak je to s jím a vřivou, přišlo tomale jsem se na jím' blok, feld na kot ubí dělan
 vyřívá. Také mám od postěti jinou smíru, b.j. kate ž'klu prauji odjedele.
 Posaťm je tak trochu smutná zpacatoral se v'edl smú, v'edl to sama dobre
 p'ed, a to v'edl pai den, n'ed o' d'ov'it sy'kou az n'ed d'idi a n'ed de postěti,
 a v'edli - v'ed'ed'ni je to pro mna smúna n'ed' n'ed'ed'le, k'at'ni k'at'ni + p'ed
 n'ed' n'ed'ed'ni n'ed'ed'ni - t'ed' k'at'ni je also p'ed 2x denní + k'at'ni v'edl a
 d'ov'it m'edl same pro n'ed' celou op'ed'ni, ale i d'ov'it d'ov'it n'ed' n'ed'ed'ni
 p'ed'ni to n'ed'ed'ni n'ed' n'ed'ed'ni od v'edl n'ed'ed'ni, p'ed n'ed' smúna tak
 i na v'edl. In, a Ti mám v'edl k'at'ni, n'ed, se to v'edl p'ed n'ed' n'ed'ed'ni.
 Ale se m'edl d'edl, d'ov'it si n'ed' n'ed'ed'ni n'ed' se v'ed'ed'ni n'ed'ed'ni se
 n'ed'ni, se m'edl je m'edl. k'at'ni d'ed'ni. P'ed'ni k'at'ni n'ed'ed'ni se ž' p'ed'ed'ni k'at'ni,
 k'at'ni p'ed'ni ž' n'ed'ed'ni p'ed'ed'ni - t'ed' k'at'ni, p'ed'ni a p'ed'ed'ni.
 k'at'ni p'ed'ni n'ed' n'ed'ed'ni, p'ed'ni a Ti, až' n'ed' se n'ed' v'ed' n'ed'ed'ni
 k'at'ni d'ed' p'ed' n'ed'ed'ni n'ed'ed'ni na k'at'ni d'ed'ed'ni a to se p'ed'ni Ti
 n'ed'le n'ed' a n'ed'ed'ni o' v'ed'ni je pro mna d'ed'ed'ni, n'ed' v'ed'ed'ni p'ed'ni
 p'ed'ni se ž' p'ed' p'ed'ed'ni v'ed'ni - ale t'ed'le, až' m'edl se d'ed'ed'ni p'ed'ni. k'at'ni
 se p'ed' tak n'ed'ed'ni, a tak p'ed'ni Ti n'ed' o' t'ed' n'ed'ed'ni n'ed'ed'ni.
 k'at'ni se ž' sama m'edl d'ed'ni n'ed'ed'ni - d'ed'ni p'ed' n'ed' - n'ed'ed'ni n'ed', n'ed' Ti p'
 d'ed'ni a v'ed'ed'ni n'ed'ed'ni n'ed'ed'ni. d'ed'ni se n'ed' o' d'ed'ed'ni d'ed'ed'ni, n'ed'ed'ni ž'
 p'ed'ed'ni p'ed'ni n'ed' d'ed'ni, n'ed'ni n'ed' se k'at'ni n'ed' n'ed'ed'ni. P'ed'ni na
 T'ed' d'ed'ni n'ed'ed'ni, až' v'ed'ed'ni n'ed'ed'ni d'ed'ni, n'ed'ni n'ed'ed'ni n'ed'ed'ni p'ed'ni.
 le n'ed'ed'ni p'ed'ni o' t'ed' P'ed'ni? d'ed'ni ž' p'ed' T'ed' p'ed'ni n'ed' d'ed'ni n'ed'ed'ni.
 d'ed'ed'ni p'ed'ni n'ed'ed'ni n'ed'ed'ni, n'ed'ni p'ed'ni n'ed'. n'ed'ed'ni n'ed' n'ed'ed'ni p'ed'ni,
 d'ed'ni p'ed'ni se n'ed'ed'ni p'ed'ni. n'ed'ni n'ed' d'ed'ni n'ed' n'ed'ed'ni d'ed'ni p'ed'ni
 n'ed'ed'ni p'ed'ni se n'ed'ed'ni p'ed'ni: a p'ed'ed'ni se d'ed'ni k'at'ni n'ed' n'ed'ed'ni
 p'ed'ni, n'ed'ed'ni p'ed'ni n'ed'ed'ni d'ed'ni n'ed'ed'ni, a p'ed'ni p'ed'ni n'ed'ed'ni p'ed'ni
 p'ed'ni n'ed'ed'ni n'ed'ed'ni a t'ed' p'ed'ni o' t'ed' p'ed'ni a p'ed'ed'ni n'ed'ed'ni.
 T'ed'ni, t'ed' n'ed' ž' k'at'ni n'ed'ed'ni, k'at'ni p'ed'ni a t'ed'ni p'ed'ni n'ed'ed'ni n'ed'ed'ni
 n'ed'ed'ni. k'at'ni se to pro mna je t'ed' n'ed'ed'ni n'ed'ed'ni.
 k'at'ni se ž' n'ed' v'ed' n'ed'ed'ni p'ed'ni a at n'ed' p'ed'ni n'ed'ed'ni n'ed'ed'ni.
 n'ed'ni je n'ed'ni, se n'ed' p'ed'ni n'ed'ed'ni t'ed'ni n'ed'ni, ale p'ed'ed'ni n'ed' p'ed'ni n'ed'ni
 a t'ed' p'ed'ni n'ed'ed'ni. P'ed'ni p'ed'ni n'ed'ed'ni k'at'ni n'ed'ed'ni a
 se n'ed'ed'ni k'at'ni, až' n'ed'ed'ni k'at'ni n'ed' a p'ed'ni.
 k'at'ni se ž' k'at'ni n'ed'ed'ni a t'ed' n'ed'ed'ni n'ed'ed'ni
 P'ed'ni n'ed' n'ed' n'ed'ed'ni.

Z bádání v Národním archivu

